

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร : มงคล
การพิมพ์, 2512.
- คณะกรรมการบัญญัติศัพท์. ราชบัณฑิตยสถาน. บัญญัติศัพท์. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2517.
- จรรยา วงศ์สายัณห์. "เทคโนโลยีในทางการศึกษา." ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. พระนคร : โรงพิมพ์ครูสภา, 2515.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. ภาษากับวัฒนธรรม. พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518.
- ธีระ สุมิตร. "ความต่อเนื่องในการฝึกหัดครู." ใน การฝึกหัดครู ปัญหา และโอกาส.
พระนคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518.
- บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- ประคอง วรรณสุต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา-
พานิช, 2517.
- สวัสดิ์ บุษปาคม. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
โอเคียนส์โตร์, 2517.
- สายหยุด จำปาทอง. "การสอนโดยเครื่องจักร." ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรม
และเทคโนโลยีทางการศึกษา. พระนคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา-
ธิการ, 2515.

สีปนนท์ เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช,
2518.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
พานิช, 2513.

สำเภา วรวงูร. "โลกทัศน์ศึกษา." หลักการศึกษาคอนกรีต 1. พระนคร : สมาคม
การศึกษาแห่งประเทศไทย, 2519.

อุปกิจศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2511.

บทความจากวารสาร

เจริญผล สุวรรณโชติ. "การเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตครูในวิทยาลัยครู." วิทยาสาร
27 (6 กุมภาพันธ์ 2519).

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ศูนย์การเรียนชุมชน : แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อมวลชนใน
อนาคต." วารสารครูศาสตร์ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม 2518).

———. "ศูนย์การเรียน : แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน."
วารสารครูศาสตร์ 3 (ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517).

นิสิตปริญญาโทสาขาสอนภาษาไทยคณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "ครู
ภาษาไทยกับสังคมปัจจุบัน." วารสารครูศาสตร์ 4 (มิถุนายน - กรกฎาคม
2517).

สมศรี ทักษิณศรีวัฒน์. "ถนนสายหนึ่ง." ศึกษาศาสตร์สาร 4 (สิงหาคม - กันยายน
2518).

สายหยุด จำปาทอง. "Learning to Be." วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย
การศึกษา ฯ สหประชาชาติ 6 (มกราคม 2517).

สุวรรณ ชนกันญา. "การฝึกหัดครู." มิตรครู 17 (31 ตุลาคม 2518), 6.

เอกสารอื่น ๆ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาเรื่องการฝึกหัดครูใน
ประเทศไทย ณ โรงแรมสมิทธรา. ม.ป.ท., 2515.

นิพนธ์ ศศิธร. "การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา." โฉมหน้าใหม่ของ
เทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา. คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2518.

บัญญัติ ชื่นพัฒนพงษ์. "การศึกษาผลการสอนวิธีสร้างความคิดรวบยอดด้วยสื่อการสอนหลาย
ชนิดในระดับอนุบาล." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2515.

เปี่ยมจิตร เกียรติบันลือ. "การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นประถม
ปลายด้วยฟิล์มสตรีทกับการสอนปากเปล่า." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

พจนีย์ จันเกษม. "การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยอุเทน-
ถวาย ชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ยามี่ละ อารีสมาน. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนใน
ห้องเรียนแบบศูนย์การ เรียนกับห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

- วนิดา นิมิเสมอ. "การสอนวิชาชีววิทยาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- วนิดา วิศวรรบุทร. "การจัดระบบชุดการสอนรายบุคคลสำหรับวิชาการจัดการศึกษานอกสถานที่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- วิณะ จุฑะวิภาต. "การสร้างชุดการเรียนเบ็ดเสร็จรายบุคคล วิชาวัสดุและการออกแบบสำหรับบัณฑิตแผนกศิลปศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- วิจิตร ศรีสะอาด. "ระบบ พี.ซี. กับสถาบันฝึกหัดครู เมื่อเป็นสถาบันอุดมศึกษา." สรุปคำบรรยายในการประชุมทางวิชาการ ณ วิทยาลัยครูลำปาง เมื่อ 3-7 กุมภาพันธ์ 2518.
- สุนันท์ ปัทมาคม. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา Principle of Media-Based Individualized Instruction. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. "การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 103 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519
- แสงอรุณ ไปร่งรุระ. "ประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและห้องเรียนแบบธรรมดาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

เสริมแสง พันธุ์สุต. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

อุไร วันดี. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

Books

Brown, James W., Lewis, Richard B., and Herclerod, Fred F.

A.V. Instruction-Media and Methods. New York: Mc. Graw Hill Book Company, 1969.

Erickson, Carlton W.H., and Curt, David H. Fundamental of Teaching with Audio-Visual Technology. 2d ed. London: The Macmillan Company, 1970.

Garett, Henry E. Statistics in Psychology and Education. Vakils, Feffer and Simsons Private Ltd., 1966.

Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York: Mc. Graw Hill Book Company Inc., 1965.

Kieffer, R.E. De, and Cochran, Lee W. Manual of Audio-Visual Techniques. New York: Prentice-Hall, Inc., 1963.

Kinder, James S. Audio-Visual Materials and Techniques. 2d ed. New York: American Company, 1959.

Mc. Clusky, F. Dean. "Audio-Visual Aids Save Time." In The Instructor. September, 1974.

Moore, Nancy M. "Learning Center: 'Turning on' an Elementary Classroom." Educational Technology. XIV (November 1974).

Smith, Lucille W., and Kapfer, Philip G. "Classroom Management of Learning Package Program." In Learning Packages in American Education. New Jersey: Eglewood Cliffs, 1973.

Other Materials.

Clara, Louise Preasley. "The Relationship of Selected Student Characteristics to Achievement with the Learning Package in Secondary English Classes." Dissertation Abstracts International. Vol. 34. No. 8 (February 1974).

Langstaff, Anne Louis. "Development and Evaluation of an Auto-Instructional Media Package for Teacher Education." Dissertation Abstracts International. Vol. 33. No. 4 (April 1973).

Lewis, Henry, and J.R. "Developing an Instructional Package for Teaching Negative Base Numeration Systems and Its Effects on Attitude and Transfer." Dissertation Abstracts International. Vol. 34. No. 12 (June 1974).

Paul Lytell Evans. "Developing and Experimentally Teaching a Learning Activity Package Entitled 'Human Rights in Education' in two Selected Classes in Curriculum and

Instruction in the Secondary School in the College of Education at the University of Oklahoma." Dissertation Abstracts International. Vol. 34. No. 8 (February 1974).

Rigby, Dorothy Sue. "The Effectiveness of Learning Activity Package Instruction Versus the Teacher-Directed Method of Teaching Intermediate College Typewriting." Dissertation Abstracts International. Vol. 35. No. 2 (August 1974).

Stone, Jane Lenions Sr. "The Effect of Individualized Learning Activitive Package in Mathematic on the Academic Achievement of Seven and Eight Grade Student in the Demopolis City School." Dissertation Abstracts International. Vol. 36. No. 2 (August 1975).

Wasserman, and Melvin. "The Design and Validation of a Self-Instructional Learning Package for the Acquisitics of Ascending Melodic Interval Skills: A Developmental Process." Dissertation Abstracts International. Vol. 35. No. 7 (January 1975).

West, Billie Ray. "The Influence of Reinforcement upon the Achievement and Attitude of Disadvantaged Students Using Individualized Learning Packages." Dissertation Abstracts International. Vol. 34. No. 8 (February 1974).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

การวิเคราะห์ข้อมูลควยวิธีทางสถิติ

การหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ตารางที่ 8

การหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบชุดที่ 1

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
1	16	5	21	11	.65	.69
2	4	0	4	4	.13	.25
3	6	2	8	4	.25	.25
4	13	2	15	11	.47	.69
5	15	4	19	11	.59	.69
6	11	4	15	7	.47	.44
7	12	4	16	8	.50	.50
8	9	3	12	6	.38	.38
9	5	1	6	4	.19	.25
10	6	2	8	4	.25	.25
11	11	4	15	7	.47	.44
12	16	5	21	11	.66	.69
13	16	5	21	11	.66	.69
14	15	5	20	10	.63	.63
15	7	2	9	5	.28	.31

ข้อ	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
16	9	3	12	6	.38	.38
17	5	1	6	4	.19	.25
18	14	5	19	9	.59	.56
19	6	2	8	4	.25	.25
20	16	5	21	11	.66	.69
21	7	2	9	5	.28	.31
22	3	1	4	2	.13	.13
23	13	4	17	9	.53	.56
24	10	3	13	7	.41	.44
25	7	2	9	5	.28	.31
26	16	5	21	11	.66	.69
27	12	1	13	11	.41	.69
28	10	1	11	9	.34	.56
29	14	3	17	11	.53	.69
30	9	2	11	7	.34	.44
31	15	3	18	12	.56	.75
32	14	3	17	11	.53	.69
33	14	3	17	11	.53	.69
34	15	4	19	11	.59	.69
35	13	2	15	11	.47	.69

ตารางที่ 9

การหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบชุดที่ 2

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
1	16	5	21	11	.66	.69
2	16	5	21	11	.66	.69
3	13	4	17	9	.53	.56
4	16	5	21	11	.66	.69
5	12	4	16	8	.50	.50
6	4	1	5	3	.16	.19
7	15	4	19	11	.59	.69
8	14	5	19	9	.59	.56
9	10	3	13	7	.41	.44
10	16	5	21	11	.66	.69
11	16	4	20	12	.63	.75
12	9	2	11	7	.34	.44
13	10	2	12	8	.38	.50
14	15	7	22	8	.69	.50
15	15	5	20	10	.63	.63
16	15	5	20	10	.63	.63
17	9	2	11	7	.34	.44
18	14	4	18	10	.56	.63
19	16	5	21	11	.66	.69
20	16	6	22	10	.69	.63

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
21	7	1	8	6	.25	.38
22	5	0	5	5	.16	.31
23	16	2	18	14	.56	.86
24	14	3	17	11	.53	.69
25	8	2	10	6	.31	.38
26	12	4	16	8	.50	.50
27	6	2	8	4	.25	.25
28	7	1	8	6	.25	.38
29	12	2	14	10	.44	.63
30	10	1	11	9	.34	.56
31	14	4	18	10	.56	.63
32	7	0	7	7	.22	.44
33	16	4	20	12	.63	.75
34	16	6	22	10	.68	.63
35	16	4	20	12	.63	.75
36	9	1	10	8	.31	.50
37	10	2	12	8	.38	.50
38	16	4	20	12	.63	.75
39	15	3	18	12	.56	.75
40	15	4	19	11	.59	.34
41	15	4	19	11	.59	.34
42	9	2	11	7	.34	.44

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
43	16	5	21	11	.66	.34
44	8	1	9	7	.28	.44
45	6	1	7	5	.22	.31
46	9	3	12	6	.38	.38
47	14	3	17	11	.53	.34
48	10	3	13	7	.41	.44
49	12	2	14	10	.44	.63
50	9	2	11	7	.34	.44

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10

การหาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบชุดที่ 3

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
1	16	7	23	9	.72	.56
2	7	3	10	4	.31	.25
3	13	5	18	8	.56	.50
4	15	6	21	9	.66	.56
5	14	5	19	9	.59	.56
6	15	5	20	10	.63	.63
7	15	4	19	11	.59	.69
8	9	2	11	7	.34	.44
9	15	5	20	10	.63	.63
10	15	4	19	11	.59	.69
11	16	5	21	11	.66	.69
12	15	5	20	10	.63	.63
13	15	5	20	10	.63	.63
14	9	4	13	5	.41	.31
15	14	4	18	10	.56	.63
16	16	4	20	12	.63	.75
17	16	5	21	11	.66	.69
18	16	4	20	12	.63	.75
19	14	2	16	12	.50	.75
20	15	5	20	10	.63	.63

ข้อที่	Rh	Rl	Rh + Rl	Rh - Rl	Di	Vi
21	15	5	20	10	.63	.63
22	16	4	20	12	.63	.75
23	9	5	14	4	.44	.25
24	14	4	18	10	.56	.63
25	15	5	20	10	.63	.63
26	15	5	20	10	.63	.63
27	3	0	3	3	.09	.19
28	15	5	20	10	.63	.63
29	4	0	4	4	.13	.25
30	12	2	14	10	.44	.63
31	13	2	15	11	.47	.69
32	7	4	11	3	.34	.19
33	5	0	5	5	.16	.31
34	4	0	4	4	.13	.25
35	4	1	5	3	.16	.19

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบทดสอบชุดที่ 1

x	f	fx	x^2	fx^2
30	1	30	900	900
29	1	29	841	841
28	3	84	784	2352
27	2	54	729	1458
26	7	182	676	4732
25	2	50	625	1250
23	1	23	529	529
22	1	22	484	484
21	2	42	441	882
20	3	60	400	1200
19	3	57	361	1083
18	6	108	324	1944
17	7	119	289	2023
16	3	48	256	768
15	2	30	225	450
14	2	28	196	392
13	1	13	169	169
12	1	12	144	144
8	1	8	64	64
7	7	49	49	343
6	6	36	36	216
5	2	10	25	50
N = 64		$\Sigma fx = 1094$		$\Sigma fx^2 = 22274$

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } \sigma_t^2 &= \frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)} \\
 &= \frac{(64 \times 22274) - (1094)^2}{64(64-1)} \\
 &= \frac{1425536 - 1196836}{4032} \\
 &= 56.72
 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{n\sigma_t^2 - M(n-M)}{\sigma_t^2(n-1)}$$

$$M = \frac{\sum fx}{N} = \frac{1094}{64} = 17.09$$

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{(35 \times 56.72) - 17.09(35 - 17.09)}{56.72 \times (35 - 1)} \\
 &= \frac{1679.12}{1928.48} = 0.87
 \end{aligned}$$

$$\therefore \text{ค่าความเชื่อมั่น} = 0.87$$

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบชุดที่ 2

x	f	fx	x^2	fx^2
46	1	46	2116	2116
43	1	43	1849	1849
42	3	126	1764	5292
39	1	39	1521	1521
38	1	38	1444	1444
37	1	37	1369	1369
36	2	72	1296	2592
35	1	35	1225	1225
34	4	136	1156	4624
33	1	31	1089	1089
32	1	32	1024	1024
31	2	62	961	1922
30	3	90	900	2700
29	2	58	841	1682
28	1	28	784	784
27	3	81	729	2187
24	4	96	576	2304
23	3	69	529	1587
22	2	44	484	968
21	1	21	441	441
19	2	38	361	722
18	3	54	324	972

x	f	fx	x ²	fx ²
17	2	34	289	578
16	1	16	256	256
12	2	24	144	288
11	4	44	121	484
10	6	60	100	600
9	6	54	81	486
N = 64		∑fx = 1508		∑fx ² = 43106

$$\text{สูตร } s_t^2 = \frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}$$

$$= \frac{(64 \times 43106) - (1508)^2}{64(64-1)}$$

$$= \frac{2758784 - 2274064}{4032}$$

$$= \frac{484720}{4032} = 120.22$$

$$r_{tt} = \frac{n s_t^2 - M(n-M)}{s_t^2(n-1)}$$

$$M = \frac{\sum fx}{N} = \frac{1508}{64} = 23.56$$

$$r_{tt} = \frac{(50 \times 120.22) - 23.56(50 - 23.56)}{120.22(50 - 1)}$$

$$= \frac{6011 \times 622.926}{5890.78}$$

∴ ค่าความเชื่อมั่น

$$= 0.91$$

แบบทดสอบชุดที่ 3

x	f	fx	x^2	fx^2
29	1	29	841	841
28	4	112	784	3136
27	6	162	729	4374
26	2	52	676	1352
25	3	75	625	1875
24	2	48	576	1152
23	3	69	529	1587
21	1	21	441	441
20	2	40	400	800
19	4	76	361	1444
18	6	108	324	1944
17	2	34	289	578
16	5	80	256	1280
15	4	60	225	900
14	2	28	196	392
12	1	12	144	144
11	1	11	121	121
10	3	30	100	300
9	3	27	81	243
8	3	24	64	192
7	4	28	49	196
6	2	12	36	72
N = 64		$\sum fx = 1138$		$\sum fx^2 = 23364$

$$\begin{aligned} \text{สูตร } s_t^2 &= \frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)} = \frac{(64 \times 23364) - (1138)^2}{64(64-1)} \\ &= \frac{1495296 - 1295044}{4032} = 49.67 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{n s_t^2 - M(n-M)}{s_t^2(n-1)}$$

$$M = \frac{\sum fx}{N} = \frac{1138}{64} = 17.78$$

$$\begin{aligned} r_{tt} &= \frac{(35 \times 49.67) - 17.78(35 - 17.78)}{49.67(35 - 1)} \\ &= \frac{1738.45 - 306.1716}{1688.78} = 0.85 \end{aligned}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและ
หลังเรียน ของการทดลองภาคสนาม

ตารางที่ 11

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนชุดที่ 1

คนที่	I = 35	F = 35	d = F - I	d ²
1	20	27	7	49
2	20	31	11	121
3	19	34	15	225
4	22	34	12	144
5	20	27	7	49
6	16	33	17	289
7	15	27	12	144
8	20	32	12	144
9	20	34	14	196
10	22	32	10	100
11	24	34	10	100
12	22	35	13	169
13	22	35	13	169
14	16	32	16	256
15	20	35	15	225
16	24	35	11	121
17	25	35	10	100

คนที่	I = 35	F = 35	d = F - I	d ²
18	20	35	15	225
19	17	34	17	289
20	19	27	8	64
21	25	35	10	100
22	20	27	7	49
23	13	29	16	256
24	19	34	15	225
25	20	31	11	121
26	20	35	15	225
27	16	28	12	144
28	21	35	14	196
29	14	27	13	169
30	22	32	10	100
31	25	35	10	100
32	20	28	8	64
			$\sum d = 386$	$\sum d^2 = 4732$

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

หามัชฌิมเลขคณิตระหว่างผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังบทเรียน

$$\text{สูตร } \bar{d} = \frac{\sum d}{N} = \frac{386}{32} = 12.06$$

หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

$$\begin{aligned} \text{สูตร } S.D.d &= \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2} \\ &= \sqrt{\frac{4732}{32} - \left(\frac{386}{32}\right)^2} = \sqrt{147.875 - 145.444} \\ &= \sqrt{2.43} = 1.55 \end{aligned}$$

หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน

$$\begin{aligned} \text{สูตร } \sigma_{\bar{d}} &= \frac{S.D.d}{\sqrt{N-1}} = \frac{1.55}{\sqrt{32-1}} \\ &= \frac{1.55}{5.57} = 0.28 \end{aligned}$$

หาค่าอัตราส่วนวิกฤต

$$\begin{aligned} \text{สูตร } t &= \frac{\bar{d}}{\sigma_{\bar{d}}} = \frac{12.06}{0.28} \\ &= 43.07 \end{aligned}$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ค่า t จากตาราง = 2.75 แต่ค่า t ที่คำนวณได้มากกว่า 2.75

แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนชุดที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .01

ตารางที่ 12

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลัง เรียนชุดที่ 2

คนที่	I = 50	F = 50	d = F - I	d ²
1	20	49	29	841
2	19	42	23	529
3	18	45	27	729
4	27	45	18	324
5	30	48	18	324
6	18	42	24	576
7	24	44	20	400
8	25	47	22	484
9	35	50	15	225
10	28	49	21	441
11	30	47	17	289
12	20	45	25	625
13	27	46	19	361
14	30	47	17	289
15	30	46	16	256
16	26	42	16	256
17	30	49	19	361
18	27	44	17	289
19	25	45	20	400
20	24	45	21	441

คนปี	I = 50	F = 50	d = F - I	d ²
21	24	46	22	484
22	30	46	16	256
23	30	44	14	196
24	32	46	14	196
25	20	40	20	400
26	20	45	25	625
27	18	40	22	484
28	36	50	14	196
29	25	46	21	441
30	20	45	25	625
31	20	43	23	529
			$\Sigma d = 620$	$\Sigma d^2 = 12872$

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$\begin{aligned} \text{สูตร } \bar{d} &= \frac{\Sigma d}{N} \\ &= \frac{620}{31} = 20 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{สูตร } S.D.d &= \sqrt{\frac{\Sigma d^2}{N} - \left(\frac{\Sigma d}{N}\right)^2} \\ &= \sqrt{\frac{12872}{31} - (20)^2} \\ &= \sqrt{415.225 - 400} \\ &= \sqrt{15.225} = 3.902 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } s_{\bar{d}} &= \frac{S.D.d}{\sqrt{N-1}} \\
 &= \frac{3.902}{\sqrt{31-1}} = \frac{3.902}{5.477} \\
 &= 0.712
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } t &= \frac{\bar{d}}{s_{\bar{d}}} \\
 &= \frac{20}{0.712} = 28.09
 \end{aligned}$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ค่า t จากตาราง = 2.75 แต่ค่า t ที่คำนวณได้มากกว่า 2.75

แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ชุดที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13

คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลัง เรียนชุดที่ 3

คนที่	I = 35	F = 35	d = F - I	d ²
1	20	26	6	36
2	25	35	10	100
3	16	31	15	225
4	22	34	12	144
5	19	31	12	144
6	16	31	15	225
7	20	33	13	169
8	23	33	10	100
9	20	31	11	121
10	25	33	8	64
11	18	32	14	196
12	17	31	14	196
13	22	32	10	100
14	19	30	11	121
15	17	33	16	256
16	25	33	8	64
17	20	31	11	121
18	22	33	11	121
19	19	28	9	81
20	20	33	13	169

คนที่	I = 35	F = 35	d = F - I	d ²
21	18	34	16	256
22	23	32	9	81
23	20	31	11	121
24	22	31	9	81
25	20	30	10	100
26	22	32	10	100
27	23	31	8	64
28	16	27	11	121
29	22	34	12	144
30	14	30	16	256
31	24	34	10	100
32	15	32	17	289
			d = 368	d ² = 4466

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$\text{สูตร } \bar{d} = \frac{\sum d}{N} = \frac{368}{32} = 11.5$$

$$\text{สูตร } S.D.d = \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2}$$

$$= \sqrt{\frac{4466}{32} - 11.5^2}$$

$$= \sqrt{139.56 - 132.25}$$

$$= \sqrt{7.31} = 2.70$$

$$\begin{aligned} \text{สูตร } s_{\bar{d}} &= \frac{S.D.d}{\sqrt{N-1}} \\ &= \frac{2.7}{\sqrt{32-1}} \\ &= \frac{2.7}{5.57} = 0.48 \end{aligned}$$

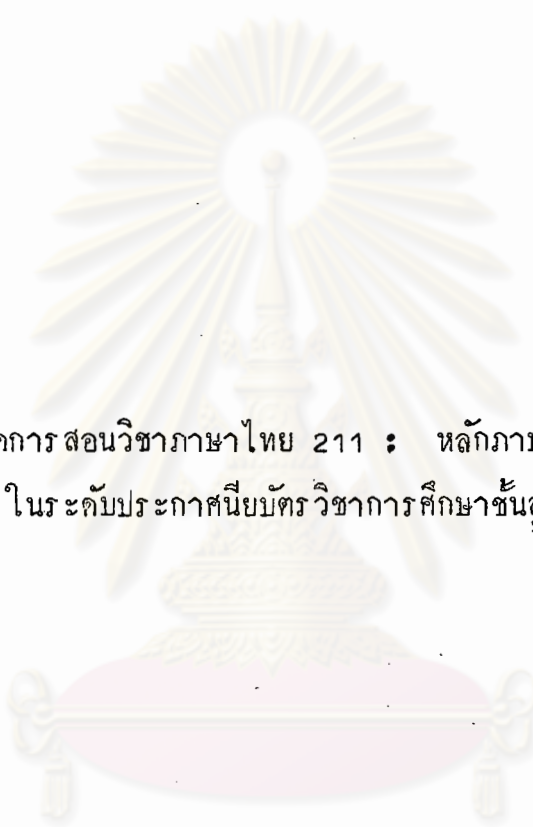
$$\begin{aligned} \text{สูตร } t &= \frac{\bar{d}}{s_{\bar{d}}} \\ &= \frac{11.5}{0.48} = 23.95 \end{aligned}$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ค่า t จากตาราง = 2.75 แต่ค่า t จากการคำนวณมากกว่า 2.75

แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนชุดที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ชุดการสอนวิชาภาษาไทย 211 : หลักภาษาไทย
ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สร้างโดย

นางรสสุคนธ์ อนุกุล

คู่มือครูสำหรับชุดการสอน
สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

คำนำ

การสอนโดยใช้ชุดการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นนวัตกรรมแนวใหม่ที่จะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนนี้ยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้คอยแนะแนวทาง และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่มากที่สุด ครูจะต้องเตรียมตัวก่อนเข้าสอนทุกครั้ง กล่าวคือ ศึกษาคู่มือครูให้เข้าใจ ตรวจสอบสภาพชุดการสอน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที เตรียมห้องเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย หลังจากสอนด้วยชุดการสอนแล้วจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไป เป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอน

ผู้จัดทำหวังว่าชุดการสอนนี้จะช่วยให้การสอน การเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
ผู้จัดทำ
21 กุมภาพันธ์ 2521
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงทั่วไป

1. ครูจะต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีค่าใช้จ่ายในชุดการสอนให้พร้อมก่อนการเรียน (ดูได้จาก "สิ่งที่ครูต้องเตรียม")
2. จัดชั้นเรียน ตามแผนผังห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
3. ศึกษาเนื้อหาที่ต้องสอนให้ละเอียด ศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ
4. เตรียมชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำกลุ่มศูนย์กิจกรรมก่อนการสอน โดยคุณใหญ่เรียนได้รับบทเรียนคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการสอนที่ต้องใช้ร่วมกันในกลุ่ม ก็จัดวางไว้ให้
5. ก่อนสอนต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) โดยใช้ข้อสอบที่บรรจุมาในซองในชุดการสอนนั้น ๆ
6. ถ้าเป็นการเรียนครั้งแรกในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจวิธีการ และหน้าที่ของตนเสียก่อน
7. การสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ
  - ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
  - ชั้นเข้าสู่กิจกรรม
  - ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล
8. ในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง หากมีปัญหาหรือข้อสงสัยจากผู้เรียน ครูควรอธิบายเป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคล เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนผู้อื่น
9. ขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรม ครูต้องเดินดูแลการทำงานของทุกกลุ่มทุกคน อย่างใกล้ชิด
10. หากนักเรียนคนใดทำงานช้าจนเกินไป ครูควรแยกไปดูแลให้ทำกิจกรรมเป็นพิเศษ ทางหาก นักศึกษาที่ทำเสร็จเร็วอาจช่วยเพื่อนที่ช้ากว่าได้ เพื่อให้ทำงานเสร็จทันทุกคนในกลุ่ม

11. การเปลี่ยนกลุ่มกิจกรรมจะทำได้เมื่อผู้เรียน 2 กลุ่มขึ้นไป ทำกิจกรรมในศูนย์ของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่กลุ่มอื่น ๆ ยังไม่เสร็จ กลุ่มที่เสร็จจะรออยู่ที่ศูนย์ หรือจะไปอยู่ที่ศูนย์สำรองก็ได้ เมื่อมีกลุ่มใดว่างจึงจะเปลี่ยนกัน การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตามลำดับ จะเปลี่ยนจากศูนย์ไหนไปไหนก็ได้ เพียงแต่ทำให้ได้ทำกิจกรรมครบทุกศูนย์ ในแต่ละชุดการสอนก็เพียงพอแล้ว

12. ก่อนที่ผู้เรียนจะเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม ครูควรวำให้ผู้เรียนเก็บชุดการสอนที่ใช่แล้วให้เรียบร้อยเสียก่อน ห้ามนำสิ่งอื่นนอกจากกระดาษคำตอบไป การเปลี่ยนศูนย์ควรทำอย่างเรียบร้อย

13. เมื่อทุกคนทำกิจกรรมครบทุกศูนย์แล้ว ควรมีการสรุปทบทวนที่เรียนไปแล้ว โดยให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการสรุปทบทวน

14. หลังการสอน ต้องให้ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

15. กรณีที่มีผู้ขาดเรียน ครูควรให้แยกเรียนเป็นรายบุคคล เฉพาะผู้นั้น

16. เมื่อผู้เรียนทำแบบทดสอบแล้ว ครูต้องเก็บกระดาษคำตอบไว้ เพื่อจะดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และความก้าวหน้าของผู้เรียนจากการเรียนด้วยชุดการสนั่น

17. ในการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ครูควรคอยดูแลเอาใจใส่ เพราะอาจเกิดการเสียหายได้

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. ชุดการสอน ตามจำนวนกลุ่ม จำนวนผู้เรียน ในแต่ละกลุ่ม
2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เท่าจำนวนผู้เรียน พร้อมกระดาษคำตอบจำนวน 2 เท่าของผู้เรียน
3. จัดชั้นเรียน วางป้ายบอกชื่อศูนย์กิจกรรม
4. ตรวจสอบบัตรคำสั่ง กระดาษคำตอบสำหรับแบบฝึกหัด

5. เตรียมสื่อการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมที่จะใช้ไ้ทันที
6. ศึกษาบันทึกการสอนอย่างละเอียด

บทบาทของผู้เรียน

ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนรูหน้าที่ของตน ดังนี้

1. ต้องอ่านบัตรคำสั่ง คำแนะนำ บทเรียน ฯลฯ อย่างระมัดระวัง และปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด

2. ตั้งใจตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ อย่างเต็มความสามารถ

3. รับผิดชอบในงานของตนและกลุ่ม ไม่ทำให้เสียเวลา เพราะมีเวลาจำกัด

4. ชื่อตรงต่อตนเอง โดยทำแบบฝึกหัดด้วยตัวเอง ไม่แอบดูเฉลย และไม่

ลอกคำตอบของผู้อื่น

5. เวลาจะเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม ต้องจัดเอกสารเข้าที่ให้เรียบร้อย พร้อมทั้งผู้อื่นจะมาใช้ไ้ทันที

6. ใช้ชุดการสอนอย่างระมัดระวัง ไม่ทำสิ่งที่เป็นการรบกวนผู้อื่น

7. ผู้เรียนจะเลือกศึกษาชุดการสอนหน่วยย่อย (ศูนย์) ใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเรียนตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตร

วิชาภาษาไทย 211 : หลักภาษาไทย
2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เนื้อหา

เนื้อหาในหลักสูตร	ชุดการสอน	วิธีสอนและกิจกรรม
<u>บทที่ 1</u> ความหมายของคำว่าหลัก ภาษาไทยและไวยากรณ์ไทย		บรรยาย มีอุปกรณ์ประกอบ ใ้ผู้เรียนทำกิจกรรม
<u>บทที่ 2</u> ความหมายและขอบข่ายของ อักษรวิธี <ul style="list-style-type: none"> ก. ลักษณะอักษร ข. การประสมอักษร ค. การแผลงอักษร ง. การเขียนและอ่าน คำไทย 	<u>หน่วยที่ 1</u> การเขียนและอ่านคำไทย <u>ศูนย์ที่ 1</u> หลักการใช้ ศ,ษ, ส,น,ณ การประวิตรรชนีย <u>ศูนย์ที่ 2</u> หลักการใช้ รร, บบ,บร, -ำ, -้ม, ไ-, ไ-, -ย, ไ-ย การใช้ไม้มก ไม้ไตค <u>ศูนย์ที่ 3</u> หลักการอ่านอักษร นำ อักษรควบ คำแผลง คำ ที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต <u>ศูนย์ที่ 4</u> หลักการอ่านคำที่มี ฤ, ฑ คำสมาส คำประพันธ์ <u>ศูนย์ที่ 5</u> (สำรอง) ฟังเทปบันทึกเสียงฝึกการอ่าน คำประพันธ์ และทำแบบฝึกหัด การเขียน, อ่านคำไทย	ก, ข, ค. บรรยาย มี อุปกรณ์ประกอบ ใ้ผู้เรียน ทำกิจกรรม ง. สอนด้วยชุดการสอนใน หองเรียนแบบศูนย์ การเรียน

เนื้อหาในหลักสูตร	ชุดการสอน	วิธีสอนและกิจกรรม
<p><u>บทที่ 3</u></p> <p>ความหมายและขอบข่ายของ วจีวิภาค</p> <p>ก. ลักษณะคำไทย</p> <p>ข. ชนิด, หน้าที่ของคำไทย</p> <p>ค. คำบาลีสันสกฤตใน ภาษาไทย</p> <p>ง. ราชาศัพท์</p>	<p><u>หน่วยที่ 2</u></p> <p>ชนิดและหน้าที่ของคำไทย</p> <p><u>ศูนย์ที่ 1</u> ชนิดและหน้าที่ของ คำนามและคำสรรพนาม</p> <p><u>ศูนย์ที่ 2</u> ชนิดและหน้าที่ของ คำกริยาและคำวิเศษณ์</p> <p><u>ศูนย์ที่ 3</u> ชนิดและหน้าที่ของ คำบุพบท สันธาน อุทาน</p> <p><u>ศูนย์ที่ 4</u> เปรียบเทียบข้อ แตกต่างระหว่างคำสรรพนาม กับคำวิเศษณ์ คำบุพบทกับคำ สันธาน</p>	<p>ก, ค, ง, บรรยาย, ใหญ่เรียน ทำกิจกรรม</p> <p>ข. สอนด้วยชุดการสอนใน ห้องเรียนแบบศูนย์ การเรียน</p>
<p><u>บทที่ 4</u></p> <p>ความหมายและขอบข่ายของ วากยสัมพันธ์</p> <p>ก. วลีและประโยค</p> <p>ข. วลีชนิดต่าง ๆ</p> <p>ค. ประโยคชนิดต่าง ๆ</p> <p>ง. เครื่องหมายวรรคตอน</p>		<p>บรรยาย, ทำกิจกรรมใน และนอกชั้นเรียน</p>

เนื้อหาในหลักสูตร	ชุดการสอน	วิธีสอนและกิจกรรม
<u>บทที่ 5</u> การศึกษาเรื่องเสียงของ อักษรไทย		บรรยาย, อภิปราย ค้นคว้า ประกอบ, ทำกิจกรรม
<u>บทที่ 6</u> การประกอบรูปคำ	<u>หน่วยที่ 3</u> การสร้างคำในภาษาไทย <u>หน่วยที่ 1</u> คำมูล คำประสม <u>หน่วยที่ 2</u> คำซ้อน คำซ้ำ คำคู่ <u>หน่วยที่ 3</u> คำเกิดใหม่ <u>หน่วยที่ 4</u> ศัพท์บัญญัติ	ชุดการสอน ในห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียน
<u>บทที่ 7</u> หน้าที่ของคำเมื่ออยู่ในวลีและ ประโยคในภาษาไทย		บรรยาย, ทำกิจกรรม
<u>บทที่ 8</u> การเขารูปประโยคและการ วิเคราะห์ภาษา		บรรยาย, ทำกิจกรรม

บันทึกการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

วิทยาลัยครูเชียงราย

วิชาภาษาไทย 211 : หลักภาษาไทย ระดับ ป.กศ.สูง
เรื่อง การเขียนและอ่านคำไทย (หน่วยที่ 1)

เนื้อหาวิชา

1. การใช้ ศ, ษ, ส น, ณ การประวิสรรชนีย์
2. การใช้ รร, บัน, บรร -ำ, -ัม ไ-, ใ-, -ัย, ไ-ย
ไม้มก ไม้มคู้
3. การอ่านอักษรนำ อักษรควบ คำแผลง คำที่มาจากภาษาบาลี
สันสกฤต
4. การอ่านคำที่มี ฤ, ฑ คำสมาส คำประพันธ์

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อจบบทเรียนนี้ นักเรียนจะทำได้ต่อไปนี้

1. เขียนคำไทยได้ถูกต้อง
2. อ่านคำไทยได้ถูกต้อง
3. บอกเหตุผลในการเขียนคำนั้น ๆ ได้ถูกต้อง
4. บอกเหตุผลในการอ่านคำนั้น ๆ ได้ถูกต้อง

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.	การใช้ ก, ข, ส, น, ณ การประวิสรรชนีย์	1. บัตรคำสั่ง 2. บัตรเนื้อเรื่อง (เอกสารชุดที่ 1) 3. พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 4. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 1 3. อภิปรายร่วมกัน 4. ทำแบบฝึกหัด	1. เขียนคำที่ใช้ ก, ข, ส, น, ณ คำที่ของประวิสรรชนีย์ และไม่ต้องประวิสรรชนีย์ได้ถูกต้อง 2. บอกเหตุผลได้ว่าทำไมจึงเขียนเช่นนั้น 3. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %
2.	การใช้ รร, บัน, บรร การใช้ -ำ, -ัม การใช้ ใ-, ใ-, -ย, ใ-ย การใช้ไม่ยมก การใช้ไม่ไตคุ	1. บัตรคำสั่ง 2. บัตรเนื้อเรื่อง (เอกสารชุดที่ 2) 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 2 3. อภิปรายร่วมกัน	1. เขียนคำที่ใช้ รร บัน, บรร ได้ถูกต้อง 2. เขียนไม่ยมกแทนคำที่ต้องการซ้ำได้ถูกต้อง 3. เขียนคำที่ออกเสียง "อำ", "ไอ" ได้ถูกต้อง 4. บอกเหตุผลในการเขียนคำนั้น ๆ ได้ 5. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %

ศูนย์	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3.	<p>การอ่านอักษรนำ, อักษรควบ</p> <p>การอ่านคำแผลง</p> <p>การอ่านคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต</p>	<p>1. บัตรคำสั่ง</p> <p>2. เอกสาร ชุดที่ 3</p> <p>3. แบบฝึกหัด</p>	<p>1. อ่านบัตรคำสั่ง</p> <p>2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 3</p> <p>3. อภิปรายร่วมกัน</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัด</p>	<p>1. อ่านคำแผลงได้ถูกต้อง</p> <p>2. อ่านคำที่ใช้อักษรควบได้ถูกต้อง</p> <p>3. อ่านคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตได้ถูกต้อง</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %</p>
4.	<p>การอ่านคำที่มี ฤ, พ, ฃ</p> <p>การอ่านคำสมาส</p> <p>การอ่านคำประพันธ์</p>	<p>1. บัตรคำสั่ง</p> <p>2. เอกสาร ชุดที่ 4</p> <p>3. เทปบันทึกเสียง</p> <p>4. แบบฝึกหัด</p>	<p>1. อ่านบัตรคำสั่ง</p> <p>2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4</p> <p>3. ฟังเทปการอ่านคำประพันธ์</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัด</p>	<p>1. อ่านคำที่มี ฤ, พ, ฃ ถูกต้อง</p> <p>2. อ่านคำสมาสได้ถูกต้อง</p> <p>3. อ่านคำประพันธ์ได้ถูกต้อง</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่น้อยกว่า 90 %</p>
5. (สำรวจ)	<p>การเขียน คำ</p>	<p>1. บัตรคำสั่ง</p> <p>2. เทปบันทึกเสียง</p> <p>3. เพลงประกอบบทเรียน</p>	<p>1. อ่านบัตรคำสั่ง</p> <p>2. ฟังเทปเพลงประกอบบทเรียน</p> <p>3. ฝึกร้องเพลงตามเทป</p>	<p>1. นักศึกษาสนุก</p> <p>2. อ่านคำพ้องและอักษรควบได้ถูกต้อง</p>

ศูนย์ที่ 1

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารชุดที่ 1 อย่างละเอียด แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม
2. ถ้ามีข้อสงสัยเรื่องการเขียนคำคำใด ให้ดูจากพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
3. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ที่ 1 ในกระดาษคำตอบ
4. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยเตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 1

การใช้ ศ, ษ, ส

1. ใช้ ส ในคำไทยแท้ เช่น สอง สาม สี่ สวน สาย สี่ สั้ง สุก
ใส ยกเว้นคำ กัก ตอก คามคา เป็ดคา กระจ่าง เกร้า พัดดี
2. ใช้ ส ในคำที่รับมาจากภาษาบาลี เพราะในภาษาบาลีมีใช้แต่ ส เช่น
สิริ สุข เกสร สงฆ์ สัจจะ กิเลส สุนทร โอรส ปฏิเสธ สาก อิศระ
3. ใช้ ส ในคำที่มาจากภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น
เขมร - เสด็จ เสวย สลา สไบ สรวม สมอ าลา
ชวามลายู - สลาตัน โสร่ง สะตุ สละ สากู สวา
จีน - โสฬส ซินแส กงสี สี่ก๊ก
อังกฤษ - สกรู สก๊อต สลัม แสตมป์ สลัด สคาร์ สแควร์ สเปน
4. คำที่มาจากภาษาสันสกฤตใช้ทั้ง ศ, ษ, ส มีข้อสังเกตดังนี้
  - 4.1 ถ้าพยัญชนะที่ตามมาเป็นพยัญชนะในวรรคतालुच् (จ, ฉ, ช, ฌ, ญ) ให้ใช้ ศ เช่น อัจฉริยะ อัจฉริย พุศิจิกายน
  - 4.2 ถ้าพยัญชนะที่ตามมาอยู่ในวรรคมุทच् (ฎ, ฐ, ฑ, ฒ, ณ) ให้ใช้
ษ เช่น ราชฎ วิชาฎ ประคิษฐ์ โอบุฐ ฑนฐี บัญญาค์ เจษฎา ขนิษฐา กฤษณา
  - 4.3 ถ้าพยัญชนะที่ตามมาอยู่ในวรรคทันच् (ต, ถ, ฑ, ฒ, น) ให้ใช้
ส เช่น พัดศุ วัศุ วาสนา อัสคิง พิศคาร สฎป สถาน ภัศคา
ยกเว้น ทัศนา นิตินัน ปริศนา
  - 4.4 นอกจากนั้น ษ มักใช้ตามหลัง ก เช่น อักษร เกษตร ฤษ
กษัย เกษียร เกษียน กษัตริย์ จักษ ปักษา ศึกษา ภิกษุ

การใช้ น, ณ

น มีที่ใชดังนี้

1. ใช้เขียนคำไทยทั่วไป เช่น นก หนู นาน นอน น้ำ น่อง ใน บน กิน
2. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤต ที่มี น เป็นตัวสะกดพยางค์ท้าย เช่น พรหมัน อาทมนัน กริน ปักนิน หัสติน
3. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่มีตัวตามอยู่ในวรรคต้นตระ (ต, ถ, ท, ฐ, น) เช่น กานดา ชันติ สกนธ์ คณนถ อรินทร์ อินทร์ จันทร นันทร สันถาร กานท์ กานต์ พันตกรรม สัมพันธ์ พันธนา
4. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่ใช้ น มาแต่เดิม เช่น เนทร นที นารี นวกรรม นิสิต นาฏ วานร นรา นฤบดี นฤมล นฤนาถ มนัส อนุชา อวสาน นคร นายก นิธิ ฐนุ กัญยา ชันช

ณ มีที่ใชดังนี้

1. ใช้เขียนคำไทยโบราณ เช่น ณ พณา
2. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่มี ณ, ฑ, ษ นำหน้า เช่น คุยณิ อรุณ กษณะ ลักษณะ กรุณา โสยณา กรณิ คารณิ มรณะ สรณะ ไปรษณีย์ แม้จะมีพยัญชนะตัวอื่นคั่นอยู่ ถ้าเป็นพยัญชนะในวรรคกัณฐะ (ก, ข, ค, ฉ, ง) และ วรรค โยษฐะ (ป, ผ, พ, ภ, ม) ก็ให้ใช้ ณ เช่น ทรงคณิ พราหมณิ ปริมาณ อารมณ ลักษณะ
3. แม้คำเดิมจะเขียนด้วย น เมื่อไปรวมกับคำที่มี ณ, ฑ, ษ อยู่ข้างหน้า ก็ต้องใช้ ณ เหมือนในข้อ 2 เช่น นายก - ปรีณายก นิธิ - ประณิธิ
4. คำภาษาบาลี สันสกฤต ที่มีเสียงสะกดในแม่กน ถ้าตัวตามอยู่ในวรรค มุทฐะ, ห ให้ใช้ ณ เช่น วัลณะ กัณฐะ ชันช กัณหา ศันหา อุณภูมิ

การประวิสรรชนีย์

คำที่^๑ต้องประวิสรรชนีย์มีดังนี้

1. คำไทยที่ออกเสียง "อะ" ชัดเจน เช่น กะทะ กะที มะระ ปะทะ
จะ นะ สะควก สะพาน สะบา
2. คำประสมที่เสียงของคำหน้ากรอนลง เหลือเป็นเสียง "อะ" เช่น
หมากพร้าว - มะพร้าว   คนขบ - ตะขบ   เณอเอม - ตะเอม
หมากขาม - มะขาม   คนไคร - ตะไคร   ตาปู - ตะปู
หมากเขือ - มะเขือ   กรีนกรีน - ตะกรีน   ตาวัน - ตะวัน
จันั่น - ฉะนั้น   ยิบยิบ - ยะยิบ   รันรัน - ระรัน
3. คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤตที่พยางค์ท้ายออกเสียง "อะ" ถ้าไม่มีคำอื่น
มาเชื่อม เช่น กิลปะ ลักษณะ มรณะ สมณะ วชิระ อมตะ รัคนะ
4. คำภาษาชวา มลายู จีน ญี่ปุ่น พม่า ที่ออกเสียง "อะ" เช่น
ชวามลายู - มะเคหัว มะงุมมะงาหรา มะคาหะรี ปะหนัน ระตุ สะคาหมัน
จีน - มะหมี่ คีอมะ เปะชะ พะโล้ ตะหลิว
ญี่ปุ่น - ซากุระ ซาโยนาระ เหมปุระ
พม่า - อังวะ ( ) เมาะตะมะ
5. คำที่ขึ้นคนควย สะ ซึ่งแผลงเป็น ตะ, กระ ได้ ให้ประวิสรรชนีย์ เช่น
สะพาน - ตะพาน สะพัง - ตะพัง สะเพื่อน - กระเพื่อน สะทอน - กระทอน
6. คำที่แทรกเสียง ร ถ้าคำเดิมมีวิสรรชนีย์ ก็ให้คงไว้ โดยเลื่อนมาไว้หลัง
ร เช่น ชะงอน - urchon จะเข้ - จระเข้ ชะมด - urchon สะถาน - สระถาน
7. คำที่ไม่แน่ว่ามาจากภาษาใด แต่อาศัยเทียบจากคำอื่นได้ ก็ให้ประวิสรรชนีย์
โดยถือเหมือนคำไทย เช่น กำมะหยี่ กะละบังทา พะเนียง กะลาสี กะละมัง มะเล็ง
ละคร ละลาละล้ง กะละแม

คำที่ไม่ต้องประวิสรรชนีย์ มีดังนี้

1. คำไทยที่เคยเขียนโดยไม่มีวิสรรชนีย์มาแต่โบราณ เช่น ฌ ฐ ฑนายน กงาน พยาน
2. คำที่เขียนแบบอักษรนำ เช่น กนก ขนาด จรัส พม่า สลวย ไสว รวมทั้งคำที่ออกเสียงพยางค์หน้าเพียงครั้งเดียว เช่น ชว่า มลายู สบู่ พยัค คทา
3. คำที่เพิ่มพยางค์เพื่อความไพเราะในการประพันธ์ ถ้าคำเดิมไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น ดาง - มดาง จมูก - จรมูก ซ่อม - ชร่อม ซอ้า - ชรอ้า
4. คำที่มาจากภาษาเขมรส่วนมากไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น ลออ ฉมับ ขจี ขจาย ขโมย ขไม สไบ พเยย พนม ผกา ผทม
5. คำที่มาจากภาษาตะวันตกที่ไม่ใช่พยางค์ท้าย เช่น อเมริกา สวิส สกี สวีเดน สกรู สกริม นอร์เว
6. คำสมาสไม่ต้องประวิสรรชนีย์ที่พยางค์ท้ายของคำหน้า เช่น คณบดี ชุรกิจ ชุกราร มรณภาพ ศิลปกรรม ศิลปศึกษา ศิลปหัตถกรรม พลศึกษา สาธารณประโยชน์

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดประจำหน่วยที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อ 1-8 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ข้อใดเขียนถูกต้องทุกคำ

1.	ก. กระดาษ	พืศดา	ข. ปฤศฎางค์	อัศจรรย
	ค. สะตาทมัน	ไอศกรีม	ง. โอกาส	บั๊กนิณ
2.	ก. สิริ	พืศดู	ข. เบญจเพส	พิศมัย
	ค. พิศคาร	พืศคี	ง. มเหสี	สฤงคาร
3.	ก. ภัศดา	วาสนา	ข. อัศดง	อัษฎางค์
	ค. ปริศนา	พืศนา	ง. วิสยา	อัศิศร
4.	ก. สันถาร	พืศนิณ	ข. บักนิน	อวสาณ
	ค. ประณีต	คุษนีย	ง. นายก	ปรีนายก
5.	ก. อรุไนทย	คารฉี	ข. ลมปราณ	ปราณี
	ค. กางเท	กษาปน์	ง. อารมณ	พราหมณี
6.	ก. สควก	ศมาย	ข. อมต	วฉิร
	ค. กิจการ	ชุระกิจ	ง. ศิลปะ	สมณะ
7.	ก. มะตาทะรี	ระศู	ข. ชรมค	ลคร
	ค. กหิ	ฉนน	ง. สเทือน	จรเช
8.	ก. ฐะวา	มะลายู	ข. ทะลายหมาก	ฐะโมย
	ค. ชรอม	พลกัภษา	ง. ชอเม	พะยาน

ตอนที่ 2 จากข้อ 9-12 ใ้ไขตัวเลือกต่อไปนี้ที่ตอบ

- ก. เป็นคำไทย
- ข. พยัญชนะที่ตามมาอยู่ในวรรคतालुच्
- ค. พยัญชนะที่ตามมาอยู่ในวรรคकुम्भच्

ง. พยัญชนะที่ตามมาอยู่ในวรรคตันตระ

จ. ตามหลังตัว ก, ร, ฤ

9. เหตุใด คำ "ราษฏร" จึงใช้ "น"
10. เหตุใด คำ "พฤตจิกายน" จึงใช้ "ศ"
11. เหตุใด คำ "สถาน" จึงใช้ "ส"
12. เหตุใด คำ "ภิกษุณี" จึงใช้ "น"

ตอนที่ 3 จากข้อ 13-17 ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบ

ก. เป็นคำไทย

ข. ตัวตามอยู่ในวรรคมุทชะ

ค. ตามหลัง ย, ร, ฤ

ง. ตัวตามอยู่ในวรรคตันตระ

จ. เขียนเช่นนี้มาแต่เดิม

13. เหตุใด คำ "กานดา" จึงใช้ "น"
14. เหตุใด คำ "ลักษมณ์" จึงใช้ "ณ"
15. เหตุใด คำ "คารณิ" จึงใช้ "ณ"
16. เหตุใด คำ "คันทา" จึงใช้ "ณ"
17. เหตุใด คำ "อารมณ" จึงใช้ "ณ"

ตอนที่ 4 จากข้อ 18-20 ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบ

ก. เป็นคำไทย

ข. เป็นคำที่มาจากภาษายุโรป

ค. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต

ง. เป็นคำสมาส

18. เหตุใด คำ "มะลิ" จึงต้องประวิสรรชนีย์
19. เหตุใด คำ "มรณบัตร" จึงไม่ตองประวิสรรชนีย์
20. เหตุใด คำ "อุศลากรรม" จึงไม่ตองประวิสรรชนีย์

ศูนย์ที่ 2

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักศึกษา ศึกษาเอกสารชุดที่ 2 อย่างละเอียด แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ที่ 2 ในกระดาษคำตอบ
3. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยเตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 2

การใช้ ร

- ใช้เขียนคำที่แผลงมาจาก กระจ, ประ, กระจ เช่น
 กระจเขียง - กรรเขียง   กระจโงก - กรรโงก   กระจเช่า - กรรเช่า
 ประสม - บรรสม   ประหม - บรรหม   ประจุ - บรรจุ
 ประสาน - บรรสาน   ประเลง - บรรเลง   ประทุก - บรรทุก
 ประเทา - บรรเทา   กระจไล - กรรไล   กระจลอง - กรรลอง
- ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤต ที่ในภาษาเดิมเขียนด้วย ร (ร เณะ)
 เช่น
 วรรค - วรรณ, พรรค   สรรค - สรรค, สรรค   กรณ - กรรณ
 วรรณ - วรรณ, พรรณ   ครม - ครรรม   ชรม - ชรรม
 อรรถ - อรรถ   อรช - อรรช   อรณพ - อรรณพ
 กรม - กรรม   วรรษ - วรรณ, พรรษา   ครชิต - ครรรชิต
 จรยา - จรรยา   ทรช - ทรรรษา   ปรยงก - บรรยงก

3. คำไทยที่ออกเสียง "บัน" และเขียนด้วย "บัน" มีไม่มากนัก ล้วนเป็นคำที่เรารับมาจากภาษาเขมรที่เกิดจากการเติมอุปสรรค "บ" ซึ่งเมื่อเรานำมาใช้ในภาษาไทย เราเปลี่ยนเป็น "บัน, บัง หรือ บำ" คำเหล่านี้ได้แก่ บันดาล บันได บันทึบ บันเทิง บันลือ บันโดย บันโหย บันกล บันจวบ

การใช้ อำ, อัม

อำ - มีที่ใช้นี้

- ใช้เขียนคำไทยแท้ที่ออกเสียง อำ เช่น จำ ทำ นำ ล้ำ ขำ รำ
 คำ พรำ

2. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ซึ่งคำเดิมเขียนด้วย "อม.." ที่พยางค์คน เช่น อมรินทร์ - อัมรินทร์ อมฤต - อัมฤต อมหิต - อัมहित และใช้เขียนคำแผลงที่มาจากภาษาสันสกฤตที่พยางค์คนออกเสียง "อะ" แล้วยแผลงเป็น "อำ" เช่น กมเลิศ - กัมเลิศ กมลาคัน - กัมลาคัน

3. ใช้เขียนคำที่เกิดจากการแทรกเสียง "อำ" ซึ่งได้แบบอย่างมาจากการลงอาคมในภาษาเขมร เช่น

จรัส - จำรัส	ครบ - คำรบ	กราบ - กำราบ
ทรวจ - ทำรวจ	เสรีจ - สำเร็จ	ปราบ - บำปราบ
เจริญ - จำเริญ	ปรุง - บำรุง	ขลัง - กำลัง
ขจาย - กำจาย	ขจร - กำจร	ขจาย - กำจาย
ไกร - กำไร	อนาถ - อำนาถ	อนรรฆ - อำนรรฆ
ทฤษฎา - คำฤษฎา		

อัม - มีที่ใช้อย่างนี้

1. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น นัมเบอร์ กรัม บีม สลัม อัลบั้ม

2. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่ออกเสียง "อะ" และมี "ม" สะกด เช่น

อัมพร (อมฺพร)	อัมพุ (อมฺพุ)	คัมภีร์ (คฺมฺภีร์)
อุปถัมภ์ (อุปถมฺภ)	รัมฉิย์ (รมฺฉิย)	กัมพูช (กมฺพูช)

3. ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่เกิดจากการสนธิระหว่างคำที่ลงท้ายด้วยนฤคหิต กับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะในวรรคโษษฐชะ (ป ผ พ ภ ม) ซึ่งเราต้องเปลี่ยนนฤคหิตให้เป็นพยัญชนะนาสิกยะของวรรคนี้ ซึ่งได้แก่ "ม" เช่น

สัมพันธ (สํ + พฺนฺธ)	สัมภาน (สํ + ภาชฺณ)	สัมผัส (สํ + ผฺสฺส)
สัมปทา (สํ + ปฺทา)	สัมภาระ (สํ + ภาร)	สัมปชญฺญะ (สํ + ปฺชญฺญ)
สัมมนา (สํ + มน)		

การใช้ ใ-, ไ-, ไ-ย, -ย

ใ- ใช้เขียนคำไทย ซึ่งมีอยู่ 20 คำ ซึ่งอาจารย์แถมก่อน ๆ ได้แต่งเป็นภาพยนต์ ยานี้ 11 ไร่ เพื่อให้จำได้ง่าย ดังนี้

ใ [่] ใจ ใ [้] ให้ ทานนี้	นอก ใ [้] น มี และ ใ [้] ใหม่ ใ [้] ใส
ใ [้] ใคร ใ [้] ใคร และของ ใ [้] โย	อัน ใ [้] โค ใ [้] ไซ้ และ ใ [้] หลหลง
ใ [้] ใส กล ใ [้] สะใ [้] ภ ใ [้] โย	ทั้งคำ ใ [้] ไ้ และ ใ [้] ใหญ่ ใ [้] ยง
ใ [้] กล ใ [้] โย และ ใ [้] ไซ้ จง	ใ [้] ไซ้ให้คงคำบังคับ

มีคำบางคำออกเสียงพ้องกับคำเหล่านี้ แต่เขียนด้วย "ไ" เราจะทราบได้จาก ความหมายของคำที่อยู่กับคำนั้น เช่น

ใ [้] เงิน - ร้อยใ [้]	ของใ [้] โย - ใ [้] โยไม่มา
ใจใ [้] ใจ - ใ [้] ใจใหม่	หลงใ [้] ไหล - เหวใ [้] ไหล
น้ำใ [้] ใส - ใ [้] ใสกบไม้	ใ [้] ไ้ไ้ตะ - จุดใ [้] ไ้ รลา

1- มีที่ใ้ดังนี้

- ใ้เขียนคำไทยที่นอกเหนือไปจาก 20 คำ ที่กล่าวมาแล้ว
- ใ้เขียนคำภาษาต่างประเทศ เช่น ไม้ ใ[้]วน์ ใ[้]กด์ ใ[้]สไลด์ ใ[้]ไมตรี ใ[้]สไล ใ[้]สยา อะใ[้]ไหล ใ[้]ไ้ฝุ่น ใ[้]ไ้หวน ใ[้]ไนจีเรีย ใ[้]ไทกง
- ใ้เขียนคำแผลงที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต เดิมใ้ อี, อี้, เอ เช่น ใ[้]วจน (เววจน) ใ[้]จิตร (พิจิตร) ใ[้]หาร (พิหาร) ใ[้]รภพ ใ[้]รภูมิ ใ[้]ศาลี ใ[้]รี และใ้เขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤต ที่เดิมเขียนด้วย "ใ" อยู่แล้ว เช่น ใ[้]ศวรรย์ ใ[้]ศรัย์ ใ[้]สไล ใ[้]พญ์ (ใ[้]ปญ์)

ไ-ย ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ที่คำเดิมเขียนด้วยสระ เอ มี ย สะกด ย ตาม (เอยฺย) ในภาษาไทยเราเขียนด้วย "ไ-ย" เช่น

เวຍฺยากรณ	-	ไวยากรณ	อสงฺเขยฺย	-	อสงฺไชย
เวຍฺยาวຈຸກຣ	-	ไวยาวจักร	เวณฺເຕຍຍ	-	เวนฺไทย
ສາເລຍຍ	-	สาโดย	ອຸປເມຍຍ	-	อุปฺไมย
ເວເນຍຍ	-	เวไนย	ເຈຍຍ	-	ไชย

-ยฺ ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งเดิมออกเสียง "อะ" มี "ย" ตาม โดย "ย" นั้นไม่ใช่ตัวสะกด แต่มาถึงในภาษาไทยเราออกเสียง "ย" เป็นเสียงตัวสะกด เช่น ขย - ขัย ภัย - ภัย มย - มัย ทย - ทัย กษย - กษัย อุทย - อุทัย เมรย - เมรัย มลาย - มาลัย

การใช้ไ-ยไม่ย (๓)

ใช้เขียนข้างหลังคำหรือข้อความที่ต้องการให้อ่านซ้ำกันสองครั้ง ข้อความที่จะใช้ไ-ยไม่ยแทนได้นั้นต้องเป็นคำชนิดเดียวกัน ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน เช่น ทำดี ๆ ดี เขียว ๆ

ถ้าคำหรือข้อความนั้นเป็นคำทางชนิดกัน หรือทำหน้าที่ต่างกัน จะใช้ไ-ยไม่ยแทนไม่ได้ เช่น นี้ของของใคร แม้ที่ฉัน ฉันร้องไห้ คำว่า "ฉัน" ในข้อความนี้ก็ใช้ไ-ยไม่ยแทนไม่ได้ เพราะเป็นข้อความคนละประโยคกัน ชื่อสัตว์ก็ไม่นิยมใช้ไ-ยไม่ยแทน นอกจากนี้คำที่มาจากต่างประเทศก็ไม่ใช้ไ-ยไม่ย เช่น นานา (บาลี) ต้องเขียนตามรูปศัพท์เดิม

การใช้ไม่ไ-ย

1. ใช้เขียนคำไทยและคำที่มาจากภาษาอื่นที่ต้องการให้ออกเสียงสั้น เช่น ก็ เข็ญ เพ็ญ เย็น เอ็น เข็นชื่อ เล็ก เด็ก ช็อกโกแลต เช็ก
2. คำที่รับมาจากภาษาบาลีและสันสกฤต แม้จะออกเสียงสั้นก็ไม่ต้องใช้ไม่ไ-ย เช่น เญจ เพชร เวจ อเนจอนาถ เพชชชาติ

แบบฝึกหัดประจำศูนยที่ 2

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตอนที่ 1 จากข้อ 1-6 คำใดเขียนถูกต้อง

1. ก. บันทัด	ข. บันเทิง
ค. บันทุก	ง. บันทม
2. ก. อัมรินทร์	ข. อัมพร
ค. อัมหิต	ง. อัมพาท
3. ก. อ่ามฤท	ข. คำภีร์
ค. กำพด	ง. อ่าพร
4. ก. น้ำไหล	ข. เหลวไหล
ค. หลงไหล	ง. ถูกทุกคำ
5. ก. อสงชัย	ข. อสงไข
ค. อสงไข	ง. อสงไขย
6. ก. สุกใส	ข. โสภย
ค. อีสุกอีใส	ง. เสือกใส

ตอนที่ 2 จากข้อ 7-8 ข้อใดใช้ไม้ยมกถูกต้อง

7. ก. เสื้อสีคำ ๆ แดง ๆ
- ข. ฉับเดินวันหนึ่ง ๆ กิโลเมตร (วันละ 1 กิโลเมตร)
- ค. เขาชื่อที่ ๆ ริมทะเล 15 ไร่
- ง. ไคยีนวาชอง ๆ ไครหายหรือจะ
8. ก. ไค ๆ ในโลกล้วน อนิจจัง
- ข. เขาควาฉับต่าง ๆ นา ๆ

- ค. ร้อน ๆ อย่างนี้กระหนายน้าบอย
ง. นายคำ ๆ นางกลางแดด

จากข้อ 9-10 เพราะเหตุใดไม่ใช่ไม่ยมก ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบ

- ก. คำประพันธ์ไม่นิยมใช้ไม่ยมก
ข. ชื่อสัตว์ไม่นิยมใช้ไม่ยมก
ค. คำขำขันของคนละประโยค ใช้ไม่ยมกไม่ได้
ง. คำหนาเป็นกรรรม คำหลังเป็นประธาน ใช้ไม่ยมกไม่ได้

9. "รดยนทรชนอายุแดน อายุแดนตาย"
10. "วาววาวบ่ใช่เนื้อ คำดี"

ตอนที่ 3

11. ข้อใดเขียนถูกต้อง
ก. เพ็ชฌฆาต
ค. เพชร
ข. เม็ตร
ง. เป็ญจศีล
12. ข้อใดไม่ใช่ไม่ไตคู่
ก. คำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตทุกคำ
ข. คำที่มาจากภาษาอังกฤษทุกคำ
ค. คำที่มาจากภาษาเขมร
ง. คำไทยแท้
13. คำ "ก็" ไม่ใช่ไม่ไตคู่เพราะเหตุใด
ก. เป็นคำไทยแท้
ข. เป็นคำที่มาจากภาษาเขมร
ค. เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ
ง. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต
14. เหตุใด คำ "สะเฝ้า" จึงเขียนด้วย "ใ" (ใช้ตัวเลือกในข้อ 13.)
15. เหตุใด คำ "อ้อมบั้น" จึงไม่เขียนด้วย "-ำ" (ใช้ตัวเลือกในข้อ 13.)

ศูนย์ที่ 3

บัตรคำตั้ง

1. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารชุดที่ 3 อย่างละเอียดแล้วอภิปรายกันในกลุ่ม
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
3. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 3

หลักการอ่านอักษรนำ

อักษรนำ คือคำที่มีพยัญชนะสองตัวรวมกันอยู่ในสระเดียวกัน เวลาอ่านจะออกเสียงพยัญชนะทั้งสองตัว พยัญชนะตัวหน้าออกเสียง "อะ" ครั้นเสียง การอ่านอักษรนำมีหลักดังนี้

1. ถ้าอักษรสูงนำอักษรต่ำเดี่ยว (ง ชู ฌ น ม ย ร ล พว) เวลาอ่านพยางค์หลังเป็นเสียงสูงตามอักษรสูงตัวหน้า เช่น ไสว (สะ - ไหว) สงวน ชนุน ฉวา สมอง สมาน สมาส ผนวช ฉวาง สลัก สบาย ถนอม สมุทัย
2. ถ้าอักษรสูงนำอักษรต่ำคู่ พยางค์หลังออกเสียงธรรมดา เช่น ผทม (ผะ-ทม) สภาพ เฉฉิฉุ สภา ไผท
3. ถ้าอักษรกลางนำอักษรต่ำเดี่ยว พยางค์หลังออกเสียงเท่าอักษรกลาง เช่น จรัส (จะ-หรัค) กนก องุ่น อร่อย ตกง จมูก ทลบ ทลาด จรวค อราม
4. ถ้า ห นำอักษรต่ำเดี่ยว หรือ อ นำ ย ไม่ต้องอ่านแบบอักษรนำ ให้ออกเสียงเป็นพยางค์เดี่ยว เช่น หมี หมู หมา หูหระ หลัง หลบ หลุด หลุดหวัด หยิบ หยอด หึง หญา หนา หนาม หวี หวาม หรือ หวิด อยา อยู อย่าง อยาก

การอ่านอักษรควบ

อักษรควบได้แก่คำที่มี ร, ล, ว ประสมอยู่กับพยัญชนะอื่น มีหลักในการอ่านดังนี้

1. ออกเสียงพยัญชนะทั้งสองตัวด้วยกัน เรียกว่า อักษรควบแท้ เช่น ชวนชวาย (ชวน-ชวาย) ไคลคลา ทรบ ทรุก ทราม ทราย ทรุง ทรอง ทร่า ทร่าง ไทว พลัด พราก พริก พลับพลึง ไพร จันทร่า นินทร่า ทร่า ตรี

2. ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าตัวเดียว หรือออกเสียงพยัญชนะเสียงอื่น เรียกว่า อักษรควบไม่แท้ เช่น สรง (สง) เสรีจ (เส็ค) จริง (จิง) ศรี (สี) แสร้ง (แส้ง) เสริม (เสิม) ไชร์ (ไช้) ทราย (ช่าย) ทรุด (ชุด) ทรง (ชง) อินทร์ (อิน-ชี้) มัทรี (มัต-ชี้) นนทร (นน-ชี้) ทราม (ชาม)

3. คำที่มาจากภาษาอังกฤษมักออกเสียงแบบอักษรควบแท้ เช่น เมโทร เอ็มทรี ทรัสต์ สกรู กรัม เกรด

การอ่านคำแผลง

1. ถ้าคำนั้นแผลงมาจากคำเดิมที่เป็นอักษรควบ จะอ่านออกเสียงเท่าคำเดิม เช่น

ครบ	-	คำรบ (คำ-รบ)	กราบ	-	คำรบ (คำ-รบ)
ตรีศ	-	คำร์ศ (คำ-หรัศ)	ทรวจ	-	คำรวจ (คำ-หรวจ)
ทรี	-	คำร์ (คำ-หรี)	ไกร	-	คำไร (คำ-ไร)

ยกเว้น ปราศ - บำราศ (บำ-ราศ)

2. ถ้าคำนั้นแผลงมาจากคำเดิมที่เป็นอักษรกลางหรืออักษรสูง ให้อ่านตามรูปเขียน ถ้าต้องการให้ออกเสียงเท่ากับเดิมต้องใช้ ห นำ เช่น

อวย	-	อ่านวย	แจก	-	จำแนก
อาจ	-	อ่านาจ	เกิด	-	กำเนิด
เกิด	-	กำเนิด	จ่าย	-	จำหน่าย
ติ	-	คำหนี	แท่ง	-	ตำแหน่ง

การอ่านคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต

1. คำใดที่มี (พินทุ) อยู่ใต้วพยัญชนะ แสดงว่าพยัญชนะนั้นเป็นตัวสะกดหรือพยัญชนะควบกล้ำ เช่น

สัจจ อ่านว่า สัจ-จัจ

สตฺยา อ่านว่า สัต-ตฺยา

ถ้าพยัญชนะตัวใดมีพินทุอยู่ใต้จะเป็นมุกะ คือออกเสียงไม่ได้ เพราะไม่มีสระประสมอยู่ (ให้สังเกตว่าตัว จ ตัวที่เป็นตัวสะกดไม่ได้ออกเสียง แต่ออกเสียงตัว จ ที่เป็นตัวตาม ซึ่งประสมกับเสียงอะ)

2. พยัญชนะตัวสะกดจะออกเสียงได้ก็ต่อเมื่อมีพยัญชนะ ศ, ช, ส (พยัญชนะอุสุ่ม) หรือ บ ร ล ว (พยัญชนะอรรทสระ) มาเป็นตัวสะกด หรือมาประสมอยู่ด้วย เช่น

วิทยา (วิท-ทะ-ยา)	วิษณุ (วิท-สะ-ณู)
วัชรา (วัต-ชะ-รา)	อุทยาน (อุ-ทะ-ยาน)
จัตวา (จัต-ตะ-วา)	กัลบก (กัณ-ละ-มก)
ศิลปะ (สิน-ละ-ปะ)	วัลภา (วัน-ละ-พา)
กมลบท (กณ-ละ-มด)	
ทฤษฎี (ทริก-สะ-ที)	อิสระ (อิค-สะ-ระ)

ยกเว้น สวัสดิ์ อภิษฐาน (อะทิดถาน) สันนิษฐาน (สันนิตถาน)

3. คำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ถ้าไม่มีรูปสระใด ๆ ปรากฏอยู่ของออกเสียงสระ อะ เรียกว่า อ่านแบบเรียงพยางค์ เช่น

กมล (กะ-มะ-ละ)	นร (นะ-ระ)	เสวก (เส-วะ-กะ)
----------------	------------	-----------------

มาถึงในภาษาไทยเราออกเสียงไม่สะดวก จึงออกเสียงพยางค์ท้ายเป็นตัวสะกด พยางค์ต้นก็ออกเสียง โอะ, ออ เช่น ชน (ชน) วิมล (วิ-มน)

กมล (กะ-มน)	นรชน (นอ-ระ-ชน)	บตี (บอ-ตี)
มรณา (มอ-ระ-นา)	วร (วอน)	นคร (นะ-คอน)

4. คำที่ตัวสะกดตัวตามเป็นพยัญชนะสองตัวซ้อนกัน เวลาอ่านจะไม่ออกเสียงตัวสะกด เรียกว่า อ่านแบบพยัญชนะสังโยค เช่น

อาชญา (อาค-ยา)	ปรัชญา (ปรัค-ยา)	สัปดาห์ (สัป-คา)
วิทถาร (วิท-ถาน)	วัตถุ (วัต-ถุ)	อัปสร (อัป-สอน)
อาสาฬหบูชา (อา-สาณ-ห-บู-ชา)		อุณหูมิ (อุณ-หะ-หุม)

ยกเว้น อัคนี (อัก-คะ-นี) ซึ่งอ่านตามความนิยม

ประมวลคำอ่านพินัย์สั้งเกศ

กรณี	อ่าน	กะ-ระ-นี่	เกียรติประวัติ	อ่าน	เกียค-ติ-ประ-หวัค
คมนาคน	"	กะ-มะ-นา-คน	วุฒิ	"	วุค-ติ
ผลิตผล	"	ณะ-หลิด-ตะ-ณ	พลีชีพ	"	พะ-ลี-ชีบ
พลการ	"	พะ-ละ-การ	พลความ	"	พน-ละ-ความ
ยมนา	"	ยม-มะ-ยาน	อรหันต์	"	อะ-ระ-หัน
อุณภูมิ	"	อุณ-หะ-ภูมิ	กรมทา	"	กรม-มะ-ทา
กรกฎา	"	กะ-ระ-กะ-ดา	กรมวัง	"	กรม-มะ-วัง
เปตพลี	"	เป-ตะ-พะ-ลี	กรมนา	"	กรม-มะ-นา
วรณู	"	วะ-ระ-คะ-ณู	กรมขุน	"	กรม-มะ-ขุน
ปรโลก	"	ปอ-ระ-โลก	ปราชัย	"	ปะ-รา-ไช
ปรปักษ	"	ปอ-ระ-ปัก	ตรังค	"	ตะ-รัง (คลัน)
ทัณฑฆาต	"	หัน-หะ-ลาต	บุณพริก	"	บุณ-คะ-ริก
ชันตลีมา	"	ชัน-หะ-ลี-มา	ชันตสกร	"	ชัน-ทค-สะ-กอน
พฤตธิ	"	พริค-ติ	ศฤงคาร	"	สุริง-คาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดประจำศูนยที่ 3

จงเขียนคำอ่านของคำต่อไปนี้ลงในช่องว่าง

1. ผนวก	2. กนก .....
3. เสมียน	4. ชวนชวาย.....
5. สรวล	6. เกรศ .....
7. ทราย	8. กำราบ .....
9. กำเนิด	10. สัสดี .....
11. กัลยา	12. วิศถาร .....
13. อาชญากร	14. สัปคาศ .....
15. อธิษฐาน	

จงบอกเหตุผลว่า เหตุใดจึงอ่านเช่นนั้น

ก. อ่านเรียงพยางค์	ข. อ่านแบบอักษรนำ
ค. อ่านแบบพยัญชนะสังโยค	ง. อ่านแบบไทย
จ. เป็นคำยกเว้น	
-
16. มรณา	อ่านว่า	มอ-ระ-นา
17. นคร	"	นะ-คะ-ระ
18. สันนิษฐาน	"	สัน-นิก-ถาน
19. สัมภัก	"	สะ-หมัก
20. ปรีชญา	"	ปรีค-ยา

หน่วยที่ 4

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารชุดที่ 4 ตอนที่ 1
2. ฟังการอ่านคำประพันธ์จากเทปบันทึกเสียง ตามเนื้อหาในเอกสารชุดที่ 4 ตอนที่ 1
3. ฝึกอ่านตามเทปบันทึกเสียง
4. อ่านเอกสารชุดที่ 4 ตอนที่ 2, 3, 4 ตามลำดับ
5. ทำแบบฝึกหัดประจำหน่วย
6. เก็บเอกสาร เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 4

ตอนที่ 1

การอ่านคำประพันธ์

1. อ่านเอ็ดสัมผัสบังคับ (สัมผัสสนอก) เช่น
  - โอพระจันทร์วันเพ็ญลอยเด่นฟ้า (อ่านว่า จัน)
  - คีนันจันทร มีดารากร เป็นบริวาร(อ่านว่า จัน-ทอน)
  - ฝ่ายนครกาญจน จักขุนพลพวกคาน (อ่านว่า กาน-จน)
2. อ่านเอ็ดสัมผัสใน เพื่อความไพเราะ เช่น
  - ข้าขอเคารพอภิวาท ในพระบาทพิตรอศิคร
(เกา-รบ, อบ-พิ-วาค) (บอ-พิค, อะ-คิค-สอน)

3. อ่านตามจำนวนคำครุหลุ เช่น

ปางทิวเจ้า	เนานพิมาน	อ่านว่า	ปางสี่วะเจ้า	เนานะพิมาน
บรรพตศานต์	โสภณไกร-		บันพะตะสาน	โสพะนะไกร
ลาสรโท	โอเหตุย		ลาสะระโท	โอทะรีไท
ทรามมนใน	กิจพิธี		ชาบมะนะใน	กิคจะพิธี

4. อ่านโดยดูความหมายของคำจากใจความในบทประพันธ์ เช่น (ทั้งจากเทพบันทึกลงเสียง) ให้สังเกตการอ่านคำที่ขีดเส้นใต้

กระบวนหนึ่งตัวเขียนไม่เปลี่ยนแปลง แต่อ่านแยกสองความตามวิธี

วัดเขมาโกฏิ เขมาเพลาก็มี
 ที่ริมเชิงเสลา ภูผาใหญ่
 หัก**บว** กบุนไบ เสมา กว่าจะเป็น
 ใครไปตัด ต้นโสน ที่ คลองโสน
 ปุแสม แล เขคา เขคา ระงา

แต่ที่นี้ไปถึง ป่าเพลา เป็น
 ลวนกอ ไผ่ ลำ สล่าง เสลา เห็น
 หน้าโฮ เต็ล ปลุก เสมา ดู เพรา ตา
ตัด จน โกรน เห็น หัก เอา หนั ก หนา
 เป็นวา จา สอง เงื่อ น อย่า เพ็ น ทาง

จีนยี่โห่งโง่เล่นกระเด็นโห่ง
 ที่คองแหมเมืองแหมแลคุดบาง
 ไครคุมเหงจีนเหงจนเซชวด
 ออย่าหวงเหงจอกเหงให้แกเรา

เสียงคังโห่งฟาดบึงคังคิงฉาง
 ทองตราวางเมืองแหมแปลสำเนา
 ใ้อจีนฮวคนี้มันเกงคุมเหงเขา
 พอดมเพลาก์เพลาลงสายัณฑ์

(ปกริณำพจนาคถ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร)

ตอนที่ 2

การอ่านคำที่มีตัว "จ"

1. ออกเสียงเป็น "เรอ" คือ จณ
2. ออกเสียงเป็น "ริ" เมื่อประสมกับพยัญชนะ ก ท ท ป ศ ส เช่น กฤษณา
 อังกฤษ วิกฤต กฤษฏีกา ทฤษฏี ตฤณชาติ ตฤณมัย ศฤงคาร (สรึง-คาน) ปฤษฏางค์
 สฤษฏี สันสกฤต ปฤษณา
3. เมื่ออยู่ต้นศัพท์บางคำออกเสียงเป็น "ริ" เช่น ฤทธิ ฤทธิ
4. เมื่อประสมกับพยัญชนะ ค น พ ม ห ออกเสียง "ริ" เช่น นฤมล
 นฤบดี นฤป คฤณฑ์ คฤห์สัถ์ คฤหาสน์ พฤษภาคม พฤษจิกายน พฤษิ มฤตยู หฤทัย
 คำ อมฤต อ่านได้ทั้ง อะ-มะ-ริค และ อะ-มะ-ริค
5. เมื่ออยู่ต้นศัพท์ บางคำออกเสียง "ริ" เช่น ฤดู ฤดี ฤทัย ฤคเวท
 ฤชา ฤช

ตอนที่ 3

การอ่านคำที่มี "ท"

1. ออกเสียง "ทอ" เมื่อเป็นคำเป็น เช่น มณโฑ (มน-โฑ) มณฑล
 (มน-ทน) มณฑิย (มน-เทียน) กุณฑล มณฑนา มณฑา กริษา จุฑา

2. ออกเสียง "คอ" เมื่อเป็นคำตาย เช่น บัณฑิต (บัน-ดิค) บัณฑิต
(บัน-คฺ) บัณฑิต (บัน-คเาะ) มณฑป บัณฑิต (บัน-คเาะ) บุนทริก

3. คำตายบางคำก็ออกเสียง "ทอ" เช่น มณฑก (มน-ทก)

เคณฑะ (เคน-ทะ)-ลูกช้าง

ทัณฑฆาต (ทั-ทะ-คาค)

ขันทีสกร (ขัน-ทค-สะ-กอน)

ขันทีสมา (ขัน-ทะ-ลี-มา)

ตอนที่ 4

การอ่านคำสมาส

1. คำสมาสเวลาอ่านต้องออกเสียงสระที่พยางค์ท้ายของคำหน้าเสมอ ถ้าไม่มีรูปสระใด ๆ ก้กำกับอยู่ให้ออกเสียง "อะ" เช่น

ราชการ (ราช-ชะ-การ)

เกียรติคุณ (เกียรติ-คฺน)

คุณภาพ (คุน-นะ-พาบ)

ธุรกิจ (ทุ-ระ-กาน)

วุฒิสภา (วุค-ที-สะ-พา)

กุศลกรรม (กุ-สน-ละ-ก่า)

เกตุมาลา (เกค-ตุ-มา-ลา)

อุบัติเหตุ (อุ-บัติ-ติ-เหค)

บุคคลบาท (บุ-คน-ละ-บาด)

บุตรภรรยา (บุค-ตระ-พัน-ยา)

กิจการ (กิด-จะ-กาน)

วุฒิสภา (วุค-ที-สะ-พา)

2. มีคำสมาสบางคำไม่นิยมออกเสียงสระที่พยางค์ท้ายของคำหน้า เช่น

รสนิยม (รค-นิ-ยม)

อุดมคติ (อุ-คม-คะ-ติ)

มัธยมศึกษา (มัต-ทะ-ยม-ลีค-สา)

สัตว์บุรุษ (สัตว์-บุ-หฺรค)

ปฐมวัน (ปะ-หฺม-วัน)

ชาติพลี (ชาติ-พะ-ลี)

สามัญศึกษา (สา-มัน-ลีค-สา)

วิสามัญศึกษา (วิ-สา-มัน-ลีค-สา)

สังคมศึกษา (สัง-คม-ลีค-สา)

สังคมวิทยา (สัง-คม-วิท-ทะ-ยา)

3. คำสมาสที่เป็นชื่อจังหวัดบางคำไม่นิยมออกเสียงสระที่พยางค์ท้ายของคำหน้า เช่น ชลบุรี ชัยนาท อุดรธานี สุพรรณบุรี ธนบุรี สกลนคร ปทุมธานี ปราจีนบุรี อุทัยธานี

4. คำไทยบางคำเราออกเสียงสระที่พยางค์ท้ายของคำหน้าเหมือนคำสมาส
 เช่น มุลคา (มุน-ละ-คา) คุณคา (คุณ-นะ-คา) คาชคา กรมวัง กรมนา กรมขุน
 กลเม็ด ผลไม้ ราชวัง พิศุข จักจั่น พลเรือน พลเมือง ทนทรัพย์ ลักเพศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดประจำหน่วยที่ 4

ตอนที่ 1 จงเขียนคำอ่านของคำต่อไปนี้

1. พฤทธิ	9. เกียรติประวัติ
2. กฤตยา	10. เกษตรกร
3. มฤค	11. บุครทาน
4. ประพฤติ	12. ชัยภูมิ
5. มุทริก	13. ชัยนาท
6. มณฑล	14. ยมบาล
7. บันฑะกะ	15. ทิวทัศน์
8. มณฑก	

ตอนที่ 2 จงเขียนคำอ่านของคำที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้

16. ชั้นภูมิที่สถิตของ บิดา
กลิ่นน้ำตาก็ไม่พึงเฝ้าพรังพราย
17. ถึง เขมาอาราม อรามทอง
พึงฉลองเล็กงานเมื่อวานขึ้น
18. แลวปลุกพระ มหาโพธิ บนโขดใหญ่
19. ที่ริมเชิง เสลา ภูผาใหญ่
20. ล้วนกอไผ่ลำสร้าง เสลา เห็น

ศูนย์สำรวจ

บัตรคำสั่ง

1. ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเขียนและอ่านคำไทย ตามที่กำหนดไว้
2. อยาส่งเสียงดังเป็นการรบกวนผู้อื่น
3. ถ้ามีศูนย์กิจกรรมใดว่าง ให้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย ย้ายไปที่ศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมประจำศูนย์สำรวจ

ตอนที่ 1 ฟัง เทปบันทึกเสียง เพลง คำพ้อง และ เพลง อักษรควบ แล้วฝึก ร้องตาม

เพลง คำพ้อง

<p>พ้องเสียงอ่านเสียงเหมือน <u>เช่น</u> <u>มาน</u> นั่นคือใจ สิ่งชั่วนาคล้วนัก พินิจคิดให้นาน พ้องรูป रूप เดียวกัน <u>เพลง</u> มาโรงเรียน</p>	<p>ความหมายเลือกรูปทางไป <u>ถาคอก</u>ไม้ <u>ไชวามาลย์</u> หรือเป็นยักษ์เรีย<u>ก</u> <u>วามาร</u> ฟังเพียงฉานเสียดการ เร็ย ความหมายนั้นปล้นผิดเพี้ยน เขานั่ง <u>เกวียน</u> <u>เพลง</u> <u>หัก</u> <u>เอย</u></p>
--	--

เพลง อักษรควบ

<p>อักษรควบไม่แท้ หรือแปลงแตงวจา <u>เช่น</u> <u>จริง</u>, <u>สร้าง</u>, <u>ทราย</u>, <u>ทรง</u> ควบแทงแนใจ <u>เช่น</u> <u>กรู</u>, <u>กว่า</u>, <u>กล่า</u>, <u>กลั่น</u> <u>เซลา</u>, <u>ชลา</u> <u>ค</u>, <u>กลาค</u>, <u>เกลื่อน</u>, <u>กลอง</u>, <u>พลา</u> <u>ง</u>, <u>ทวี</u>, <u>ทรง</u> <u>ง</u>, <u>ปลค</u>, <u>พลอง</u> <u>เอย</u></p>	<p>ออกเสียงแต่อักษรหน้า เป็นเสียงอื่นค้ำขึ้นไป <u>ม</u> <u>ทรี</u>, <u>สร</u> <u>ง</u>, <u>สร</u> <u>ระ</u>, <u>แทร</u> <u>ก</u>, <u>ไซ</u> <u>ร</u> ออกเสียงให้หมดทั้งสอง <u>ควาย</u>, <u>ความ</u>, <u>ควัน</u>, <u>ครัน</u>, <u>กรัน</u>, <u>ครอง</u></p>
---	---

ตอนที่ 2 ให้ฟังข้อความจากเทปแล้วเขียนตามนั้น

1. เขาว่าเธอต่าง ๆ นานา
  2. ฉันจะไปพบวันวันนี้
  3. อัจฉรย์ดวงจันทร์ เมื่อวันคืบ
ให้พิลาปครวญคร่ำอยู่ในครัว
  4. เป็นไทยต้องรักถิ่นกำเนิด.
- เอมี่คลับผลลัพธ์รุ่งทั่ว
 พวงลาวมัวท่าลาบลาปากครัน

ข้อทดสอบเรื่องการเขียนและอ่านคำไทย

- กรุณาอย่าทำเครื่องหมายใดๆในข้อทดสอบ
- ตอบลงในกระดาษคำตอบเท่านั้น

ข้อ 1-6 เลือกคำที่เขียนถูกต้องเติมใน

ช่องว่าง

1. เมื่อมี.....เขาจะช่วยเหลือเพื่อนๆทันที
  - ก. โอกาศ   ข. โอกาส
  - ค. โอกาศ   ง. ถูกทั้งข้อ ก, ข
  - จ. ไม่มีข้อใดถูก
2. ผู้บังคับการ เรือรบ จำ เรียกว่า.....
  - ก. ภัสดี   ข. พัสดี
  - ค. พัสดี   ง. พัสดี
  - จ. ภัสดี
3. เค้ก ๆ ซอบริบ์ประทาน.....
  - ก. ไอศกรีม   ข. ไอศกรีม
  - ค. ไอศกรีม   ง. ไอศกรีม
  - จ. ไอชกรีม
4. ช่างคิดเลือกร้านนี้ดีมี.....มาก
  - ก. ปราณีต   ข. ปราณีต
  - ค. ประณีต   ง. ประณีต
  - จ. ประณีต
5. เขาส่ง.....ไปให้องค์ทุกเคื่อน
  - ก. ธนาณัติ   ข. ธนาณัติ
  - ค. ธนานัติ   ง. ธนานัติ
  - จ. ธนาณัติ
6. เรา.....คู่คำราเพื่อเตรียมตัวสอบ
  - ก. ชะมักเขเมน   ข. ชะมักเขเมน
  - ค. ชะมักชะเมน   ง. ชะหมักเขเมน
  - จ. ชะหมักชเมน
7. คำ "อธิษฐาน" ใช้ "ษ" เพราะเหตุใด
  - ก. อยู่หน้าพยัญชนะวรรคปะ
  - ข. อยู่หน้าพยัญชนะวรรคจะ
  - ค. อยู่หน้าพยัญชนะวรรคฎะ
  - ง. อยู่หน้าพยัญชนะวรรคตะ
  - จ. อยู่หน้าพยัญชนะวรรคคะ
8. คำ "ไปรษณีย์" ใช้ "ษ" เพราะเหตุใด
  - ก. เป็นคำไทยแท้
  - ข. เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ
  - ค. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี
  - ง. เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต
  - จ. ไม่มีข้อใดถูก
9. คำ "ประณิธาน" ใช้ "ณ" เพราะเหตุใด
  - ก. มาจากภาษาสันสกฤตและมี "ร" นำหน้า "ณ"
  - ข. มาจากภาษาบาลีที่ใช้ "ณ" มาแต่เดิม
  - ค. เป็นคำไทย เขียนมาอย่างนั้น
  - ง. เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ
  - จ. ไม่มีข้อใดถูก

10. คำ "สบาย" ไม่ประวิสรรชนีย์ เพราะเหตุใด
- ก. เป็นคำไทยที่ไม่ประวิสรรชนีย์มาแต่เดิม
- ข. เป็นคำที่แผลงมาจากคำพยางค์เดียว
- ค. ออกเสียงแบบอักษรนำ
- ง. มาจากภาษาเขมร
- จ. ถูกทุกข้อ
11. คำ "ฉะนั้น" ประวิสรรชนีย์เพราะเหตุใด
- ก. เป็นคำประสมที่กรอนเสียงพยางค์หน้าเป็นเสียง "อะ"
- ข. เพิ่มพยางค์หน้า เพื่อให้ออกเสียงสะดวก
- ค. เป็นคำที่มาจากภาษาชวา
- ง. เป็นคำไทยแท้
- จ. ไม่มีข้อใดถูก
12. ข้อใดเขียนถูกต้อง
- ก. บรรทัก   ข. บรรทุก
- ค. บรรคาล   ง. บรรเทิง
- จ. บรรดิ้อ
13. ข้อใดเขียนถูกต้อง
- ก. บันจง   ข. กันโซก
- ค. บันโดม   ง. กันเชียง
- จ. กันแสง
14. ข้อใดเขียนถูกต้อง
- ก. โรครันนาค   ข. กัมทัย
- ค. ชัมรงค์   ง. อัมพาท
- จ. สัมเภา
15. ข้อใดเขียนถูกต้อง
- ก. อำพร   ข. อำพวัน
- ค. กำประโค   ง. สำประสิทธิ์
- จ. อามรินทร์
16. "ลูกประคำ" ใช้ "-า" เพราะเหตุใด
- ก. เป็นคำแผลง
- ข. เป็นคำไทยแท้
- ค. เป็นคำภาษาจีน
- ง. เป็นคำภาษาอังกฤษ
- จ. เป็นคำภาษาบาลี สันสกฤต
17. คำ "อุบิไมย" ใช้ "-ย" เพราะเหตุใด
- ก. เป็นคำภาษาไทยถิ่น
- ข. เป็นคำไทยที่เคยใช้มาแต่เดิม
- ค. เป็นคำที่มาจากภาษาเขมรซึ่งใช้ ไ-ย
- ง. เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤตซึ่งใช้ ไช ไ-ย
- จ. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีซึ่งใช้ เ-ยย

18. ข้อใดใช้ไม่ถูกต้อง
 ก. รอน ๆ สุริยโ อัสคง
 ข. นายมา ๆ ทัพเสมอ
 ค. เขาชื่อที่ ๆ คอนเมือง
 ง. เสียงคนตะโกนว่า "ไทใหม่ ๆ"
 จ. รัานนี้จำหน่ายสินค้า ๆ ชนิด
19. "อายุแดงก็อายคาง อายคางวิงหนี"
 ไม่ใช่ไม่ยมกเขียนแทนคำ "อายคาง"
 เพราะเหตุใด
 ก. คำเรียกสัตว์ไม่นิยมใช้ไม่ยมก
 ข. คำภูษาต่างประเทศไม่นิยมใช้ไม่ยมก
 ค. คำประพันธ์ไม่นิยมใช้ไม่ยมก
 ง. คำแรกเป็นกรรม คำหลังเป็นประธาน
 จ. เป็นคำต่างชนิดกัน
20. "ครึ้นครึ้นไฬฟ้ารอง เรียมครวญ"
 ไม่ใช่ไม่ยมกเพราะเหตุใด
 (ใช้ตัวเลือกในข้อ 19)
21. ข้อใดใช้ไม่ถูกต้อง
 ก. เช็ค ข. ทัคนิค
 ค. เม็ทร ง. เพ็ชฌฆาต
 จ. แม็ทเคอริ
22. ข้อใดเขียนถูกต้อง
 ก. อเน็จอนาด ข. บันจุเห็จ
 ค. แรกเก็ศ ง. ซอกโกเลต
 จ. เปอรเซนต์
23. คำใคอ่านถูกต้อง
 ก. กนก อาน กะ-หนก
 ข. สมุทัย อาน สะ-ม-ไท
 ค. สลาคัน อาน สะ-ลา-ทัน
 ง. จรด อาน จะ-รด
 จ. สิรี อาน สี-ริ
24. "จำรัส อาน จำ-หรัค" เพราะเหตุใด
 ก. อานตามความนิยม
 ข. เป็นคำที่แผลงมาจากอักษรนำ
 ค. เป็นคำภาษาบาลี
 ง. เป็นคำภาษาสันสกฤต
 จ. ไม่มีข้อใคถูก
25. ข้อใคอ่านแบบอักษรควบแท้
 ก. อินทรีย์ ข. เกร้าสรอย
 ค. หรัคโถม ง. แพรวพราว
 จ. เสริมสร้าง
26. ข้อใคอ่านแบบอักษรควบไม่แท้
 ก. นิทรา ข. ทันไทร
 ค. แทรกแซง ง. หรวงอก
 จ. หรวคทรง
27. ข้อใคอ่านไม่ถูกต้อง
 ก. กำราบ อาน กำ-หราบ
 ข. บำร่าค " บำ-หรวด
 ค. บำร่าบ " บำ-หราบ
 ง. คำริ " คำ-ริ
 จ. คำรบ " คำ-หรับ

ข้อ. 28-31 ข้อใดอ่านถูกต้อง

28. ก. กรณี อ่าน กอ-ระ-ณี
 ข. อรหันต์ " ออ-ระ-หัน
 ค. พลักรรม " พลี-กัม
 ง. วรคณู " วะ-ระ-คะ-นุ
 จ. ถูกทุกข้อ

29. ก. ธรณี อ่าน ทะ-ระ-ณี
 ข. มรณา " มะ-ระ-ณา
 ค. บวร " บอ-วอน
 ง. วรกาย " วะ-ระ-กาย
 จ. ถูกทุกข้อ

30. ก. บริจาค อ่าน บอ-ริ-จาก
 ข. อัคนี " อัค-คะ-ณี
 ค. วิถถาร " วิถ-ถาน
 ง. นิโลทบล " นิ-โลค-บน
 จ. ถูกทุกข้อ

31. ก. ปรัชญา อ่าน ปรัค-ยา
 ข. ประติชญา " ประ-ทิด-ยา
 ค. อาชญา " อาค-ยา
 ง. สัมคาศ " สัม-คา
 จ. ถูกทุกข้อ

32. ก. วุฒิสภา อ่าน วุค-หิ-สะ-พา
 ข. กาลเวลา " กาน-ละ-เว-ดา
 ค. ยมบาล " ยม-ปาน
 ง. เกษตรกร " กะ-เสค-กอน
 จ. ถูกทุกข้อ

33. คำ "ท" ในข้อใดออกเสียง "ทอ"
 ก. มณฑป
 ข. บัณฑิต
 ค. บัณฑิต
 ง. บิณฑบาต
 จ. ถูกทุกข้อ

34. ข้อใดออกเสียง "ฤ" เป็นเสียง "ริ"
 ก. ทฤทัย   ข. ฤชา
 ค. ปฤจณา   ง. ประพฤติ
 จ. ถูกทุกข้อ

35. "ฝ่ายนครกาญจน จักชนพลพวกถ่าน"
 อ่าน กาน-จน เพราะเหตุใด
 ก. อ่านตามบังคับสัมผัสนอก
 ข. อ่านตามบังคับสัมผัสใน
 ค. อ่านตามบังคับ ครุ ลหุ
 ง. อ่านตามความนิยม
 จ. อ่านตามความหมายของคำ

บันทึกการ สอนสำหรับห้อง เรียนแบบศูนย์การ เรียน

วิทยาลัยครู เชียงราย

วิชา ภาษาไทย 211 : หลักภาษาไทย ระดับ ป.กศ.สูง
เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำไทย (หน่วยที่ 2)

- เนื้อหาวิชา
1. ชนิดและหน้าที่ของคำนาม คำสรรพนาม
  2. ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา คำวิเศษณ์
  3. ชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน
  4. เปรียบเทียบคำสรรพนามกับคำวิเศษณ์ คำบุพบท กับ คำสันธาน คำที่มีรูปอย่าง เดียวกันแต่มีความหมายและหน้าที่ต่างกัน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อจบบทเรียนนี้นักศึกษาจะทำสิ่งต่อไปนี้ได้

1. บอกคำจำกัดความของคำชนิดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
2. บอกชนิดของคำต่าง ๆ ในประโยคได้ถูกต้อง
3. บอกหน้าที่ของคำในประโยคได้ถูกต้อง
4. อธิบายไวยากรณ์แต่ละชนิดทำหน้าที่ต่างกันอย่างไร

ศูนยที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	ชนิดและหน้าที่ของ คำนามและสรรพนาม	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารชุด ที่ 1 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสาร ชุดที่ 1 3. ทำแบบฝึกหัด ประจำศูนย	1. บอกคำจำกัดความ ของคำนามและคำ สรรพนามได้ถูก 2. บอกหน้าที่ของ คำนาม, สรรพนาม ได้ถูกต้อง 3. สามารถบอกได้ว่า คำใดเป็นคำนาม, สรรพนาม คำใด ไม่ใช่ 4. ทำแบบฝึกหัดได้ ไม่น้อยกว่า 90 %
2	ชนิดและหน้าที่ของ คำกริยาและคำ วิเศษณ์	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารชุด ที่ 2 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสาร ชุดที่ 2 3. ทำแบบฝึกหัด ประจำศูนย	1. บอกชนิดย่อย ๆ ของคำกริยาและ คำวิเศษณ์ได้ถูก 2. บอกหน้าที่ของคำ กริยาและคำวิเศษณ์ ได้ถูกต้อง 3. ทำแบบฝึกหัดได้ ไม่น้อยกว่า 90 %

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3	ชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท สันธาน อุทาน	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารชุดที่ 3 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 3 3. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกชนิด, หน้าที่ของคำบุพบท, สันธาน และอุทานได้ถูกต้อง 2. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่น้อยกว่า 90 %
4	เปรียบเทียบคำสรรพนามกับคำวิเศษณ์, คำบุพบทกับคำสันธาน คำที่มีรูปเหมือนกัน แต่มีความหมายและหน้าที่ต่างกัน	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารชุดที่ 4 3. เทปบันทึกเสียง 4. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4 ตอน ที่ 1 3. ฟังเทปเพลง "ชนิดของคำไทย" 4. ฝึกร้องเพลงตามเทปบันทึกเสียง 5. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4 ตอน ที่ 2,3,4 ต่อ 6. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกชนิดของคำได้ว่าเป็นคำนาม, สรรพนาม, กริยา ฯลฯ 2. บอกได้ว่าคำสรรพนามกับคำวิเศษณ์ต่างกันอย่างไร 3. บอกได้ว่าคำบุพบทต่างกับคำสันธานอย่างไร 4. บอกชนิดของคำได้โดยดูจากหน้าที่ในประโยค 5. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่น้อยกว่า 90 %

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5 (สำรอง)	การใช้ลักษณะนาม	1. บัตรคำสิ่ง 2. เอกสาร 3. การเล่ายปัญหา	1. ศึกษาเอกสารเรื่องการใช้ลักษณะนาม 2. เล่ายปัญหาการใช้ลักษณะนาม	1. นักศึกษาสนุก 2. มีความรู้เรื่องลักษณะนามสามารถใช้ได้ถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 1

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารชุดที่ 1 ให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดประจำสัปดาห์
3. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2

เอกสารชุดที่ 1

ชนิดและหน้าที่ของคำนามและสรรพนาม

คำนาม

คือคำที่ใช้เรียกชื่อคนสัตว์และสิ่งของต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งที่มีรูป เช่น คน สัตว์ น้ำ บ้าน คินสอ โตะ เก้าอี้ ภูเขา โอง มีด ชัน หรือสิ่งที่ไม่มีรูป เช่น เวลา อายุ บาป บุญ กรรม อำนาจ เกียรติ

คำนามมี 5 ประเภท คือ

1. सामानยนาม ได้แก่ คำนามที่เป็นชื่อทั่วไป เช่น นก เด็ก ภูเขา บ้าน น้ำ ใจ เวลา ลม เป็นต้น सामानยนามนี้มีทั้งคำที่เป็นชื่อของใหญ่ เช่น น้ำ นก คิน ภูเขา และเป็นคำ सामานยนามย่อย คือมีคำอื่นมาประกอบ ประสม ขยายความให้ชัดเจน เช่น ชัน แต่ยังเป็นชื่อทั่วไป ไม่ระบุว่าตัวไหน อันไหนโดยเฉพาะ เช่น

น้ำ - น้ำจืด น้ำปลา น้ำตาล น้ำค้าง น้ำผึ้ง น้ำใจ

นก - นกเขา นกเขาขาว นกแก้ว นกเอี้ยง นกฮูก

ภูเขา - ภูเขา เทือกเขา เขื่อน เขียว เขียวขุ่น เขียวขุ่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. วิสามานยนาม ได้แก่คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะเพื่อให้รูวาคนไหน ตัวไหน สิ่งไหน เป็นอย่าง ๆ ไป เช่น

ชื่อคน - บัวคำ ลำหับ มาลี งามคำแหง ชงจื่อ

ชื่อสัตว์ - สีมอก เต็ม คาง นวล ชาว

ชื่อเมือง - อโยธยา ทาก ระยอง พาน เห่ง ศรีสะเกษ

ชื่อสถานที่ - ศิริราช โอเวอร์บรุคส์ เชียงรายวิทยาคม
สันต้นเปา เวียงอินทร์ มุงเมือง ศรีเกิด

ชื่อสโมสร, สมาคม, ชื่อร้านค้า, ชื่อวัน, เดือน, ปี

บรรดาศักดิ์ - โหราธิบดี ศรีสุนทรโวหาร

ข้อสังเกต คำวิสามานยนามเหล่านี้เวลาใช้มักใช้คู่กับวิสามานยนาม เช่น
วังท่าเมือง โรงเรียนบ้านคู บ้านสันโค้ง นางลำทับ พระโหราธิบดี

3. สมุหนาม ได้แก่คำนามที่เป็นชื่อรวมกันอยู่เป็นหมวดหมู่ เช่น คณะ กอง
เหล่า ไชยง ฝูง สมาคม สโมสร รัฐบาล กรม บริษัท บ้านเมือง ฯลฯ ให้
สังเกตว่าแม่จะจำกัคว่าเป็นเพียงหมู่เดียว คณะเดียว กลุ่มเดียว บริษัทเดียว ฯลฯ
ก็ต้องมีหลายคน หลายสิ่ง หลายตัว รวมอยู่ในนั้น จึงจะเป็นสมุหนาม และคำเรียกชื่อ
สโมสร สมาคม ที่ทำการ หน่วยงาน ถ้าหมายถึงสถานที่นั้น ๆ จะเป็นนามชนิดอื่น แต่ถ้า
หมายถึงชุมชนหรือกลุ่มคนที่รวมอยู่ในนั้นถือเป็นสมุหนาม เช่น เขารออยู่ที่ศาล (วิสามานย-
นาม)

ศาล ตัดสินลงโทษ จำคุก จำเลย 5 ปี (สมุหนาม)

4. ลักษณนาม ได้แก่คำที่บอกลักษณะของวิสามานยนาม มักใช้ตามหลังคำบอก
จำนวนนับ มีหลายพวก เช่น

ลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามข้างหน้า เช่น นิ้ว เดือน คน ขวด วัน วัด

ลักษณนามบอกชนิด เช่น ตัว เรือง อัน เลม โใบ เลา รูป องค์

คน วง สářับ

ลักษณนามบอกสีฐาน เช่น หลัง คัน ก้อน แผ่น ฉิ่ง แทง เส้น
ลำ กระบอก ควง ปาก (แห, อวน) จีบ มวน มัด ฟอน

5. อาการนาม ได้แก่คำนามที่เป็นชื่อกิริยาอาการ สภาพปรากฏต่าง ๆ
ของคน มักมาจากคำกริยาหรือวิเศษณ์แล้วเติมการ, ความ ข้างหน้า เช่น การกิน

การอยู่ การเล่น การฟัง ความรัก ความดี ความคิด ความสวย ความเจริญ

ถ้าคำที่ตามหลังการหรือความไม่ใช่คำกริยาหรือคำวิเศษณ์ คำนั้นจะไม่ใช่
อาการนามแต่จะเป็น सामानยนาม เช่น การไฟฟ้า การประปา การเรือน การเงิน
การคลัง การครัว ความว้าว ความควาย

หน้าที่ของคำนาม

1. เป็นประธานของประโยค เช่น เสื่อมา แม่ตีหนู
2. เป็นกรรมของประโยค เช่น เด็กยิงนก
3. เป็นบทรขยายประธาน เช่น นายคณัติของเธอมาเนะ
4. เป็นบทรขยายกรรม เช่น เขามากับนายเสนอครูใหญ่
5. เสริมความให้ไต่ความชัดเจน เช่น เขายังเป็นเด็ก
(มักตามหลังกริยา เป็น คือ เหมือน คล้าย เทา)
6. เป็นลักษณนาม เช่น บ้านหลังนี้มีหลายห้อง
7. เชื่อมคำหรือตามหลังบุพบท เช่น ว้าวเห็นแก่หล้า

คำสรรพนาม

คือคำที่ไต่แทนคำนาม เพื่อจะได้ไม่ต้องใช้คำซ้ำ ๆ สรรพนามมี 5 ประเภท คือ

1. บุรุษสรรพนาม ไต่แก่สรรพนามที่ไต่ในการพูดจากัน

บุรุษที่ 1 แทนตัวผู้พูด เช่น ฉัน ดิฉัน กระผม ผม ข้าพเจ้า
ข้าพระพุทธเจ้า สามานยนามบางคำ เช่น แม่ ไปนะ ลูกจะกินขนม

บุรุษที่ 2 แทนผู้ที่เราพูดควย เช่น คุณ ท่าน เชอ ไต่เท่า
ไต่ฝ่าพระบาท ฝ่าพระบาท ฝ่าละอองธุลีพระบาท พระคุณเจ้า แก

บุรุษที่ 3 แทนผู้ที่เราพูดถึง เช่น เขา ท่าน หลอน พระองค์ มัน

แก่

2. นิยามสรรพนาม ได้แก่สรรพนามที่ชี้แทนนามเพื่อบอกให้รู้กำหนดคนแน่นอน และต้องเป็นประธานหรือกรรมของประโยคเท่านั้น เช่น นี่คือครูคนใหม่ น้องชอมนั้น หรือ โน้น

3. อนิยามสรรพนาม ได้แก่สรรพนามที่ชี้แทนนามทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่เฉพาะว่า อันไหน ตัวไหน สิ่งไหน คนไหน เช่น

ใคร ใคร ในโลกล้วน อนิจจัง   เขาไม่เห็นใคร ในห้องนั้น
ใคร ทำคือยอมได้ผลดีตอบแทน   กินอะไรก็อร่อย ทั้งนั้น
ใคร จะอยู่หรือจะไปก็เลือกเอา

4. ประพันธสรรพนาม ได้แก่สรรพนามที่ชี้เชื่อมข้อความ คือ คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ซึ่งจะต้องอยู่ติดกับคำนามหรือสรรพนามเสมอ เช่น

ฉัน ชอบ เด็ก ที่ ขยัน   รถ ที่ แล่น ผ่าน ไป สวย ดี นี้ นะ
ประชาชน ซึ่ง อยู่ ใน เขต เทศบาล เสี่ย เกษิ พงษ์

5. ปจฉาสรรพนาม ได้แก่สรรพนามที่ชี้แทนนามที่เป็นคำถาม เช่น ใคร มา แม่ เรียก ใคร แดง กิน อะไร ไหน บ้าน ก้านั้น เธอ กิน ข้าว กับ อะไร น้อง เป็น อะไร

6. วิภาคสรรพนาม ได้แก่คำที่แทนนามข้างหน้าเพื่อแยกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ ต่าง บ้าง กัน เช่น ชานา ต่าง เกี่ยว ข้าว เขา ต่อย กัน เด็ก ๆ บาง ก็ ร้อง บ้าง ก็ ร้อง

หน้าที่ของคำสรรพนาม

1. เป็นประธาน เช่น เขา ไป ทำงาน คุณ ว่า อะไร นะ
2. เป็นกรรม เช่น แม่ ที่ นั้น หมาก ก็ ดี ใคร
3. เชื่อมประโยค เช่น เด็ก ที่ พูด เพราะ ยอม นำ รัก

4. เป็นบทยบายความให้สมบูรณ์ เช่น เชื่อเป็นใคร อาจารย์มาลี ท่าน
อยากพบคุณ
5. ตามหลังบุพบท หรือเชื่อมคำ เช่น เห็นแก่เขา เถอะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดประจำศูนยที่ 1 หน่วยที่ 2

คำสั่ง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วตอบในกระดาษคำตอบ

จากข้อ 1-10 คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด ไขตัวเลือกต่อไปนี้ตอบ

ก. สามานยนาม	ข. สามานยนามย่อย	ค. วิสามานยนาม
ง. สมุหนาม	จ. อาการนาม	
1. นายแดงถวายปัจจัยแด่พระสงฆ์
  2. การไฟฟ้า เป็นบริการ เพื่อสังคม
  3. การกินการอยู่ ใครไม่สุพ้อ
  4. ฝูงนกบิน ผ่านหนองน้ำใหญ่
  5. นายแสวง เป็นโงมาแต่กำเนิด
  6. บ้านเมือง มีชื่อมีแม่
  7. ความตาย เป็นเรื่องธรรมดาโลก
  8. เขาอยู่ที่พะเยา
  9. นกเขาชวา ตันเพราะ
  10. ในสวนมีดอกไม้มหลายสี

จากข้อ 11-20 คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด ไขตัวเลือกต่อไปนี้ตอบ

ก. อนิยมสรรพนาม	ข. ปฤจฉาสรรพนาม	ค. นิยมสรรพนาม
ง. ประพันธสรรพนาม	จ. วิภาคสรรพนาม	
11. เขาเป็นครูที่นี้นักเรียนรักมาก
  12. ใคร เคาะประตู
  13. หนังสือ ที่เธอส่งชื่อมาถึงแล้ว
  14. กินอะไร ก็ไม่วรยสั๊กอย่าง
  15. นั่นคือสิ่งที่เขาหวัง
  16. นักเรียนที่นั่นในสนาม
  17. แดงมานี้หน่อย
  18. ใคร ทำขนม
  19. ลูกเสื้อทางกายหล้า
  20. ใคร ๆ ก็ทำได้ ไม่เห็นแปลก

หน่วยที่ 2

บัตรคำสั่ง

---

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 2 ให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดประจำหน่วย
3. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 2 (คำกริยา, วิเศษณ์)

คำกริยา

คือคำที่แสดงอาการของคำนามหรือสรรพนามในประโยค อาจเป็นคำพยางค์เดียว คำประสมหลายพยางค์ก็ได้ คำกริยาแบ่งได้เป็น 4 ชนิด คือ

1. อกรรมกริยา คือกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับก็ได้ความครบถ้วน เช่น ประตูเปิด ลมพัด นกร้อง น้องวิ่ง ฉันนอน
2. สกรรมกริยา คือกริยาที่ต้องมีผู้ถูกกระทำเรียกว่า กรรม มารับจึงได้ความครบถ้วน เช่น ฉันเห็นเสือ น้องกินขนม
3. วิกตรรกกริยา คือ กริยาที่ใช้ตามลำพังแล้วไม่ได้ความหมาย ต้องมีคำอื่นมาประกอบข้างหน้าจึงจะเข้าใจกันได้ กริยานี้มี 5 คำ คือ คำว่า เป็น, เหมือน, คือ, คล้าย, เท่า เช่น ฉันคือกำนันฉัน นายแดงเป็นครู เด็กคนนี้เหมือนพี่ เขาคคล้ายพี่ชาย ฉันเท่าพี่
4. กริยานุเคราะห์ คือกริยาที่ช่วยให้กริยาอื่นชัดเจน สามารถรู้กาล รูปสภาพ ไม่ถือเป็นกริยาสำคัญของประโยค จะมีกริยาสำคัญอีกคำหนึ่งต่างหาก กริยาช่วยอาจอยู่หน้าหรือหลังกริยาสำคัญก็ได้ กริยานุเคราะห์หรือกริยาช่วย ได้แก่ จง พึง กำลัง จะ แล้ว นะ ซี คง อยู่ ทอง ควร เคย เกิด ยอม อย่า น่าจะ ถูก เช่น น้องถูกตี ฉันต้องไป อย่าทำเช่นนั้น

บางครั้งเราใช้คำกริยาทำหน้าที่ประธานหรือกรรมของประโยคเหมือนคำนาม เราเรียกกริยาที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมว่า กริยาสมามาลา เช่น หาบคือว่า คอน ถ้ายรูปเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ ฉันชอบเล่นดนตรี

คำวิเศษณ์

คือคำที่ประกอบคำอื่นเช่น นาม, สรรพนาม, กริยา หรือวิเศษณ์ด้วยกันเอง ให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น แบ่งเป็น 10 ประเภท คือ

1. ลักษณวิเศษณ์ คือคำที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกลักษณะต่าง ๆ เช่น ขนาด สีส กลิ่น รส สัมผัส อากาศ ชนิด เช่น กลม รี เหลี่ยม กว้าง ยาว สูง เล็ก ใหญ่ เขียว ดำ แดง ทวาน ชม เค็มเปรี้ยว หยาบ อ่อน นุ่ม บาง หนา กลิ้ง เรียบ เร็ว ช้า ฉลาด หอม เหม็น ฉุน ค้าง คอย แหบ แหลม หุม ฯลฯ
2. กาลวิเศษณ์ คือคำที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกเวลา เช่น เช้า สาย คำ ก่อน หลัง เสมอ เพิ่ง เร็ว ช้า กลางคืน เคียงวัน
3. สถานวิเศษณ์ คือคำที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกสถานที่ เช่น ทางไกล บ้านไกล เรือนเคียง เมืองเหนือ สัตว์บก บ้านเหนือ อยู่ไกล เข้าใน ออกนอก ขึ้นเหนือ ลงใต้ ชั้นล่าง ชั้นบน
4. ประมาณวิเศษณ์ คือคำที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกจำนวนอาจจะจำกัด หรือไม่จำกัดก็ได้ เช่น คนทั้งหมด คนทั้งปวง คนมาก คมมาก กินจุ นอนน้อย เงินน้อย หกหมด กินหมด บางคน ทุกคน ต่างคน สี่ต่าง ๆ อานบาง หนึ่ง สอง ห้า สิบ ร้อย ครบแปด ห้าสาม
5. นิยมวิเศษณ์ คือคำที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกกำหนดแน่นอน เช่น ตักนี้ คนนั้น บ้านนี้ เอง คอก ที่เดียว แน่แน่นอน เขาทำเอง เขาต้องมาแน่นอน จันดอ เลนคอก
6. อนิยมวิเศษณ์ คือคำวิเศษณ์ที่แสดงความไม่แน่นอน เช่น จันไม่ได้ไปที่ไหน มา เธอจะมาเมื่อไรก็ได้ เขาดีอะไรอย่างนี้ เธอจะเอาที่ขึ้นก็ได้ ทำอย่างไร ๆ ก็ ไม่ถูก

7. ปฏจนาวិเศษณ์ คือ วิเศษณ์ที่แสดงความสงสัย เป็นคำถาม เช่น คนไหนชื่ออรุณี เขามาทำไม ฉันจะทำอย่างไรดีละ อันใดยำแถมแม่ หมองหมาย
8. ประติชญาวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่แสดงการรับรอง หรือตอบรับ ได้แก่ จำ จะ ตี จะ ตะ ครับ ซอรับ เช่น หนูจำ ทำอะไรจะ ละ คิดนั่นเอง
9. ประติเชชวีวิเศษณ์ คือคำวิเศษณ์ที่บอกความปฏิเสธห้าม ได้แก่ ไม่ มีใช่ หนีได้ มิได้ เปลา เช่น ฉันไม่ไป เรื่องนี้เชชชะชาไม่ เปลาเขาไม่ได้ทำ
10. ประพันธวิเศษณ์ คือคำวิเศษณ์ที่ขยายคำอื่นเพื่อเชื่อมความ ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน เช่น หนังสือนี้ดีมีภาพประกอบมาก ท่านมีความกรุณามากอันหาที่เปรียบมิได้ แหวนนี้มีคามากซึ่งไม่อาจประมาณได้

หน้าที่ของคำวิเศษณ์

1. ประกอบนาม เช่น มาทัน เด็กน้อย ขนหวน
2. ประกอบสรรพนาม เช่น ใครบ้าง อะไรดี
3. ประกอบกริยา เช่น เดินช้า กินจุ วิ่งเร็ว
4. ประกอบคำวิเศษณ์ เช่น ดีมาก หนาวจัด เย็นมาก

ตำแหน่งของคำวิเศษณ์

มักอยู่หลังคำที่มันไปประกอบ เช่น เลือสวย คนดี หนูงาม หนูเบา
 ที่อยู่หน้าก็มีบ้าง เช่น แสนสวย แสนหวน เหลือทน หลากรส มากหมอ
มากความ ลางเนื้อ ลางยา หลายรส

แบบฝึกหัดประจำสัปดาห์ที่ 2

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด (บอกชนิดย่อ)

1. ตำรวจคนนั้นตายแล้ว
2. ตำรวจคนนั้นตายแล้ว
3. ตำรวจคนนั้นตายแล้ว
4. ฉันก่อน
5. เราไม่ได้รับบัตรเชิญ
6. คงจะมีเหตุชัดของ
7. เราจะทำอย่างไรดี
8. เชอชอบคนไหน มาลีหรือมาลา
9. คนบ้านไกลเรือนเคียงต้องเอื้อเฟื้อกัน
10. ดิฉันชอบนางสาวพวงเพชรคะ
11. คุณกรุณามมาก
12. นักบินคนนี้ชอบบินผาคไน
13. เขาไม่ชอบอยู่ทางจังหวัด
14. หญิงใใในโลกไม่เล็งเห็น ใครจะเป็นเชนเจ้ามารศรี
15. บัดนี้มีอาการ เป็นใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ที่ 3

บัตรคำสั่ง

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 3 ให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
3. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 3 คำบุพบท สันธาน อุทาน

คำบุพบท

ไต่แกคำที่ใช้นำหน้านามหรือสรรพนาม หรือกริยาบางพวก เพื่อบอกตำแหน่งแห่งที่ของคำเหล่านั้น และเพื่อเชื่อมคำข้างหน้ากับคำนาม สรรพนามและกริยานั้น ๆ ค้วย

บุพบทมี 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

ก. บุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น เราบรรมาจากภาษาบาลี ใช้นำหน้าคำเป็นการร้องเรียก ซึ่งอาจเป็นคำสามัญนาม, วิสามานยนาม, สรรพนาม, คำอุทาน ก็ได้ เช่น ทหารทั้งหลาย โปรดฟังข้าพเจ้า นายแดงมานั่นหน่อย คุณรมนุษย์ทั้งหลาย นะ คุณทองฟ้าซิมัคคริมทีเดียว

ปัจจุบันเราไม่นิยมใช้ มีบ้างในหนังสือเทศน์และคำประพันธ์

ข. บุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น คือบุพบทที่นำหน้านาม สรรพนาม กริยา เพื่อเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน แบ่งเป็นชนิดย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. บุพบทที่นำหน้ากรรม ไต่แก ซึ่ง แก เช่น คนเราต้องอาศัย ซึ่งกันและกัน ถึงแก่กรรม วิวเห็นแก่เหตุ ชู้ซาเห็นแก่กัน

2. บุพบทนำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ ไต่แก แห่ง, ของ, ใน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เงินของฉันทน์ รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. บุพบทนำหน้าคำบอกลักษณะ ไต่แก ค้วย โดย กับ ต่อ ทั้ง ตาม แก แด เช่น มุ่งค้วยจาก ศีลค้วยไม่ เห็นกับตา ทำกับมือ ไปกับน้อง อยู่ค้วยกัน เดินตามทาง ทำตามหน้าที่ ให้แก่ มอบแก่ มากับ ซื้อทั้งหาบ กล่าวโดย ชื่อ อยู่กับ เหมาะแก่ ควรแก่

4. บุพบทนำหน้าคำบอกเวลา ไต่แก เมื่อ ตั้งแต่ แต่ จน กระทั่ง จนกระทั่ง ใน สำหรับ เฉพาะ เช่น แต่เช้า เมื่อวาน จนบ่าย สำหรับปีหน้า เฉพาะเดือนนี้

5. บุพพหน้าหน้าบอกสถานที่ ไต่แก้ ไต่ บน เหนือ ข้าง ถึง สู่
ริม โกล ไกล ทาง ซิด จาก แต่ ที่ เช่น อยู่ในครัว นอนใต้อยู่ ชั้นริมรั้ว
นั่งซิดฉัน เกิดแต่เหตุ มาแต่ป่า มาจากระนอง ไปถึงบ้าน มาสู่เมือง บ้านอยู่ไกล
นา ป่าอยู่ไกลเขา

6. บุพพหน้าหน้าคำบอกประมาณ ไต่แก้ ลิ่น หมด ทลอด พอ
เช่น นอนตลอดคิ่น เก็บไว้ให้พอบีนะ กินข้าวลิ่นหมอ หมดหมอ ทหารทั้งหมดกองร้อย

การละบุพพ

ประโยคในภาษาไทยไม่เคร่งครัดเรื่องการใช้บุพพมากนัก บางแห่งที่เห็นว่า
ละไต่ไม่เสียความก็ละเสีย เช่น นั่งเก้าอี้ (บน) เสื่อฉัน (ของ) กินตะเกียบ (ด้วย)

คำสันธาน

คือบุพพเชื่อม ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ

- ก. เชื่อมคำกับคำ เช่น อานกับเขียน ลูกและหลาน
- ข. เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น ฉันทำงานแต่เขาเล่น ด้วหาบและ

เมียบคอน

ค. เชื่อมข้อความยาว ๆ เช่น เพราะฉะนั้น ดังนั้น ก็...เลย
ฉะนั้น...จึง กว่า...ก็

สันธานแบ่งเป็น 7 ชนิดย่อย ๆ คือ

1. เชื่อมความคล้ายตามกัน ไต่แก้ และ กับ ก็ดี ก็ได้ ทั้ง...และ
เช่น พอดฉันอาบน้ำเสร็จก็นอน ยานกินก็ได้หากก็ได้ ฉันอาบน้ำแล้วจึงกินข้าว วันนี้ทั้ง
ฝนตกและแดดออก

2. เชื่อมความขัดแย้งกัน ไต่แก่ แต่ แ่ทว่า กว่า...ก็ ถึง...ก็ เช่น
กว่าเขาจะรู้สึกตัวก็สายไปเสียแล้ว น้ำขึ้นแต่ลมลง ถึงตัวเล็กกว่าก็ไม่กลัว เขานอน
แต่ทว่าไม่หลับ

3. เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน ไต่แก่ จึง ฉะนั้น ฉะนั้นจึง เช่น
 หมูแพงเราจึงกินปลา เขาทำผิดจึงถูกจับ

4. เชื่อมความให้เลือกเอา ไต่แก่ มิฉะนั้น ไม่...ก็ เช่น ไม่เชือกก็ฉันท
 ทองกุบ้าน จะไปหรือไม่ไป เชอชอบเบรียวหรือหวาน

5. เชื่อมความต่างตอนกัน ไต่แก่ ฝ่าย ส่วน เช่น แม่เป็นครูส่วนลูก
 เป็นชโมย นาย ก.ไปโรงเรียนฝ่ายนาย ข.อยู่บ้าน

6. เชื่อมความแบ่งรับแบ่งสู้ ถ้า แมน เช่น ถ้าฝนไม่ตกฉันจะไป

7. เชื่อมความสละสลวย ไต่แก่ อันว่า หนึ่ง อย่างไรก็ดี ทำไมกับ
 เป็นต้น

คำอุทาน

คือคำที่พูดเปล่งออกมาเพื่อแสดงความรู้สึก และความต้องการ มี 2 พวก คือ

1. คำอุทานบอกอาการ พูดเมื่อ ตกใจ คีใจ เสียใจ สงสาร เจ็บปวด
 รับรู

2. คำอุทานเสริมบท พูดโดยไม่ตั้งใจ ไม่มีความหมายเพิ่มจากคำเดิม เช่น
 เลขนานาที ลืมหลืมตา ไปเบย เลื่อสาง น้ำหา แนแน เ็กเ็ก

แบบฝึกหัดประจำสัปดาห์ที่ 3 หน่วยที่ 2

เลือกคำต่อไปนี้เติมในช่องว่างให้เหมาะสม

แต่ ใน ส่วน แก่ เพื่อ สำหรับ เพราะ กับ แต่ ตาม ค่าย โดย
ดังนั้น เหนือ และ บน ทว่า

1. ฉันเดินไป.....ถนน
2. เขาปวดศีรษะ.....ตากแดดมาก
3. ลูกโกอยู่.....กำมือ
4. เดินทาง.....รถไฟตลอดภัยคี
5. เขาถวายภัตตาหารเพล.....พระสงฆ์
6. พี่ของฉันทำสวน.....ฉันรับราชการ
7. เขียน.....มือ ลบ.....เท้า
8. พ่อแม่เสียสละทุกอย่าง.....ลูก
9. ฉันจะให้คำตอบ.....วันจันทร์
10. โปรดเห็น.....เด็กเถอะ
11. คอกบัวบาน.....น้ำ
12. ฉันส่งหนังสือเป็นของขวัญวันเกิด.....น้องสาว
13. ภาพ.....จอกอย ๆ ชักขึ้นทุกที ๆ
14. อากาศเย็น.....เขาจึงใส่เสื้อหนาว
15. ฝนตก.....แดดออก

ศูนย์ที่ 4

บัตรคำสั่ง

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4 ตอนที่ 1
2. ฟังเทปบันทึกเสียงเพลง "ชนิดของคำไทย" แล้วฝึก
ร้องตาม
3. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4 ตอนที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ
4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
5. เก็บอุปกรณ์เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 4

ตอนที่ 1 ฟัง เทปแล้วมีกร่องเพลงตามไปควย

เพลงชนิดของคำไทย

คำไทยมีเจ็ดคำ	ที่ท่องจำไว้ให้คื
คำนามคือคำที่	เรียกชื่อคนสัตว์สิ่งของ
เช่น บ้าน นก ปากกา	เมืองยะลา อีก ปลาทอง
ประธาน กรรมในอง	คือหน้าที่จำเร็วไว
ถัดมาสรรพนาม	แทนคำนามจำใส่ใจ
เช่น ฉัน ท่าน นั้น ใคร	ทำหน้าที่เหมือนคำนาม
คำสามคือกริยา	บอกอาการนามสรรพนาม
เช่น ยืน นอน นั่ง ถาม	กิน วึ่ง พุก ยิ้ม แล้ว ไป
วิเศษณ์ประกอบนาม	สรรพนามกริยาไซ้
วิเศษณ์อีกก็ได้	จำ ชั่ว ดี อะไร ใคร
บุพบทนำหน้านาม	สรรพนามเช่น บน ใน
ของควย แก่ ใกล้ ไกล	ทั่ว ทั้ง ห่าง จาก ริม ตาม
สันธานเชื่อมลยคำ	คำกับคำ ความกับความ
เชื่อมประโยคให้คงาม	แต่ กับ เพราะ และ ทว่า
อุทานการออกเสียง	นึกสำเนียงธรรมชาติ
แสดงอารมณ์นา	ความรู้สึกผู้พูด

ตอนที่ 2

คำสรรพนามกับคำวิเศษณ์บางคำมีรูปคำเหมือนกัน แต่ทำหน้าที่ต่างกัน การที่เราจะบอกได้ว่าคำนั้นเป็นคำชนิดใดให้ดูที่หน้าที่ในประโยค ถ้าคำนั้นเป็นคำสรรพนามจะต้องทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยคนั้น จะไม่มีคำนาม, สรรพนามอื่นมาปรากฏอีก แต่ถ้ามคำนั้นเป็นคำวิเศษณ์จะต้องมีคำนามหรือคำกริยานำหน้ามา คำนั้นจะทำหน้าที่ขยายคำนามหรือกริยานั้น ๆ อีกทีหนึ่ง เช่น ใครเดินมา ใครเกาะประตู เขาเป็นใคร ทุกประโยคเป็นประโยคสรรพนาม แต่ คนไหนเป็นน้องของเธอ คำ ไหน ขยาย คนไหน จึงเป็นประโยควิเศษณ์ เป็นต้น ตัวอย่างอื่น เช่น

ฉันของฉันทัน เขาชอบฉัน (นิยมสรรพนาม)

รถนั้นของมาลี แดงชอบบ้านนั้น (นิยมวิเศษณ์)

เขาพูดอย่างไรก็ถูกทั้งนั้น (อนิยมวิเศษณ์)

ขนมอะไร ๆ ก็กินได้

เธอมีอะไร ๆ ที่นั่นหรือ (อนิยมสรรพนาม)

ถ้าเป็นประพันธสรรพนามกับประพันธวิเศษณ์ ให้ดูที่หน้าที่ ถ้าคำ "ที่, ซึ่ง, อัน" นั้นแทนคำนามใดก็เป็นสรรพนาม เช่น

บ้านที่ฉันอยู่เป็นตึก (คำที่ แทนคำว่าบ้าน)

ถ้ามคำนั้นเพียงแต่ไปขยายความให้ชัดเจนก็เป็นคำวิเศษณ์ เช่น

เด็กคนนี้คือ พี่ชั้นทำงาน (ที่ ขยาย คือ)

ตอนที่ 3

แม้คำบุพบทและสันธานจะทำหน้าที่เชื่อมความให้ต่อเนื่องกันเหมือน ๆ กัน แต่เราก็มีที่สังเกต คือ ส่วนที่ตามหลังคำบุพบทมักเป็นคำ แต่ส่วนที่ตามหลังคำสันธานมักเป็นประโยค เช่น

เขาวิ่งเร็วราวกับลม	(บุพพท)
เขาวิ่งเร็วราวกับลมพัด	(สันธาน)
เขาถูกคเพราะฉนั้น	(บุพพท)
เขาถูกคเพราะเขาทำผิด	(สันธาน)

นอกจากนี้ คำบุพพทยังคล้ายกับคำวิเศษณ์อีกด้วย คือคำบุพพทอาจใช้นำหน้าคำนามแล้วไปทำหน้าที่ประกอบคำกริยาที่อยู่ข้างหน้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ และยังมีรูปคำเหมือนคำวิเศษณ์ด้วย เช่น คำ รีม ไกล ไกล เทื่อ ฯลฯ

การที่จะทราบได้ว่าคำนั้นเป็นคำบุพพท หรือคำวิเศษณ์ เราสังเกตได้จากคำที่อยู่หลังคำนั้น ถ้าไม่มีคำนามตามมาข้างหลัง คำนั้นก็จะเป็นคำวิเศษณ์ ถ้ามีคำนามตามมาข้างหลัง คำนั้นก็จะเป็นคำบุพพท ดังตัวอย่าง

ฉนั้นรีม	(คำวิเศษณ์)
ฉนั้นรีมหน้าตาง	(คำบุพพท)
แดงยื่นกลาง	(คำวิเศษณ์)
แดงยื่นกลางถนน	(คำบุพพท)
บ้านฉนั้นอยู่ไกล	(คำวิเศษณ์)
บ้านเธออยู่ไกลโรงเรียน	(คำบุพพท)
หนังสือฉนั้นอยู่ไกล	(คำวิเศษณ์)
หนังสือเขาอยู่ไกลโต๊ะ	(คำบุพพท)

ตอนที่ 4

คำไทยมีรูปเหมือนกัน แต่อาจมีความหมายต่างกัน และเป็นคำทางชนิดกันด้วย เราต้องดูที่หน้าที่เมื่ออยู่ในประโยค เช่น

ยายกับตาทำนาม <u>เขา</u>	(สามัญนาม)
ว่ามี <u>เขา</u>	(สามัญนาม)
<u>เขา</u> ไปตลาด	(สรรพนาม)
คนตายชายคน <u>เป็น</u>	(วิเศษณ์ประกอบนาม)
<u>เขา</u> เป็นครู	(วิกตรรถกริยา)
หล่อนวาค <u>รูป</u> ไม่ <u>เป็น</u>	(วิเศษณ์ประกอบกริยา)
<u>เขา</u> มีแผล <u>เป็น</u>	(วิเศษณ์ประกอบนาม)
<u>เขา</u> เป็นคน <u>ดี</u>	(วิเศษณ์ประกอบนาม)
เด็กคน <u>นี้</u> พูด <u>ดี</u>	(วิเศษณ์ประกอบกริยา)
<u>เขา</u> ดี <u>ที่</u> อด <u>ั้น</u>	(กริยา)
<u>ดี</u> เป็นอวัยวะ <u>ใน</u> ร่างกาย	(สามัญนาม)
<u>นาย</u> ดี <u>เป็น</u> กำนัน <u>ตำบล</u> นี้	(วิสามัญนาม)
<u>ฉัน</u> เหลา <u>ทอก</u>	(สามัญนาม)
<u>น้อง</u> กิน <u>ข้าว</u> ทอก	(สามัญนาม)
<u>พอ</u> ทอก <u>ตะ</u> บู	(กริยา)
<u>เดิน</u> ตาม <u>ลำ</u> คับ	(วิเศษณ์)
<u>ฉัน</u> มอง <u>ตาม</u> ไป	(วิเศษณ์)
<u>แม่</u> ตาม <u>มา</u> แล้ว	(กริยา)
<u>นาย</u> แดง <u>ตาม</u> ไ้ <u>ทุก</u> ถิ่น	(กริยา)

แบบฝึกหัดประจำหน่วยที่ 4

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด (เช่น นาม, บุพบท, สันธาน ฯลฯ)

1. ถ้าคน ควย ตา
2. เขา มา ทำ ไม
3. พูด เร็ว เหมือน รถ ควน
4. เธอ คือ อะไร อย่าง นี้
5. เธอ คือ อะไร อย่าง นี้
6. ไม่ เห็น แก ซี ก็ เห็น แก ผา เหล็ ง
7. กิน อะไร ก็ ไม่ อ ร อ ย
8. น้อง กิน ขนม อะไร
9. ฝน ตก แต่ แดด ออก
10. บ้าน ที่ เขา เกิด อยู่ ที่ แม่ ส าย
11. ฉัน อยู่ ตาม ลำ พ ัง
12. ขั้ ม รถ เร็ว ราว กับ นา ร าย ส แ ด ง ศ ร
13. วิ่ง เร็ว ราว กับ ลม
14. ชั้น วาง อยู่ บน โต๊ะ
15. ไ ก อ ชั้น แต่ เขา ทรู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์สำรวจ

บัตรคำสั่ง

---

1. ศึกษาเอกสารเรื่อง "การใช้หลักชงนาม"
2. ทำกิจกรรมที่กำหนดไว้
3. เมื่อมีศูนย์ใคว่าง เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนไปที่ศูนย์กิจกรรมนั้น

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ลักษณนาม

ลักษณนาม เป็นคำที่กำหนดไว้หลังคำวิเศษณ์บอกจำนวน หรือหลังตัวเลข หรืออาจย่อนาคำบอกจำนวนก็มี ทั้งนี้เพื่อขยายคำนามข้างหน้าให้รู้ลักษณะและชนิด ทั้งช่วยให้คำที่มีรูปเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัันนั้นมีความหมายเด่นชัดขึ้น เช่น กา 3 ตัว
กา 3 ใบ

ลักษณนามนับได้ว่าเป็นคำสร้างใหม่ และส่วนมากก็ได้มาจากคำนาม สรรพนาม กริยา และวิเศษณ์ที่มีอยู่แล้ว โดยนำมากำหนดขอบเขตใหม่ด้วยการอุปมาเปรียบเทียบหรือโดยอนุโลม จากหลักที่อาจารย์ภอชุนรามคำแหงเราพบว่ามีคำลักษณนามใช้อยู่ 3 คำเท่านั้น คือ คน ไซ้กับ คน ตัว ไซ้กับ สัตว์ และ อัน ไซ้กับ สิ่งอื่น ๆ ทั้งหมด แต่ในปัจจุบันเรามีลักษณนามใช้มากมายจนจำกันแทบไม่หมด

เราอาจจำแนกลักษณนามตามรูปลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ที่ลักษณนามไปขยายได้ดังนี้

ก. ลักษณนามที่ไซ้กับสิ่งมีชีวิต ได้แก่

คน นาย หม่อม สาว รูป องค์ คน ทาน เหล่า กลุ่ม หมู
เผ่า กอง ตัว เชือก ไช้ลง ฝูง ครอก

ข. ลักษณนามที่ไซ้กับสิ่งไม่มีชีวิต

1. สิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น ลูก ไข่ หัว เม็ด แผ่น แวน อัน
วง ควง พวง

2. สิ่งที่มีลักษณะยาว เช่น ลำ แท่ง มวน กระบอก เล้า (ปี,
ขลุ่ย) สาย (สร้อย, ถนน) เส้น คัน

3. สิ่งที่เป็นแผ่นแบน เช่น แผ่น ฝืน

4. สิ่งที่มีออกมาตราชั่วดวงวัด เช่น หาบ ชั่ง กรัม ชีต กิโลกรัม
ปอนด์ ชวด แก้ว ถ้วย กระบุง ถาด คิว หนาน ฉัตร กระจัง ช้อน บาท

นิ้ว เมตร ไมล์ หลา ยก (หนังสือ, มวย) หุน (เหล็ก) กุ๊ (ผ้า 20 ชั้น)
 กุรัต (12 โหล) ชั่ง (6 ชีต) ฯลฯ

5. คำที่ไม่บอกลักษณะชัดเจน เช่น เดม (เกวียน, เข็ม, เทียน,
 หนังสือ, มีด) เรือน (นาฬิกา) คัน (เบ็ด, จักร, รม) ฯลฯ แพร่ง (ทาง)

วิธีใช้ลักษณะนาม มีหลายแบบ ดังนี้

1. อยู่หลังคำบอกจำนวนนับ เช่น เด็ก 2 คน เงิน 50 บาท เสื้อสักตัว
 ที่หลายที ชก 5 ยก ลึก 5 ฟุต หน้า 3 กิโลกรัม ฯลฯ

2. อยู่หน้าคำบอกจำนวนนับ เช่น ขนมหันหนึ่ง ส้มลูกเดียว มาตัวหนึ่ง

3. อยู่หน้าคำวิเศษณ์ เช่น เสื้อตัวแดง เด็กคนเล็ก โต๊ะตัวสูง บ้าน

หลังเก่า

4. ใช้ลักษณะนามโดยละคำบอกจำนวนนับไว้ เช่น ชั้นเป็นวง ชื่อเป็นคู่
 เดินเป็นแถว ขอสักอัน (หนึ่ง) ไปด้วยคน (หนึ่ง)

5. ละลักษณะนามเมื่อต้องการพูดขยาย เช่น แห่ง 3 น้ำ 4 หรือละ
 ลักษณะนามโดยใช้คำนามที่ความหลังวิเศษณ์บอกจำนวนนับแทนลักษณะนามนั้น ๆ เป็นการใช้อย่าง
 ภาษานานต่างประเทศ เช่น ลีลาว (ลาว 4 ควาง) หาชีวิต (ชีวิต 5 ชีวิต) ตามนัก
 ประพันธ์ (นักประพันธ์ 3 คน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรม

1. แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ผลักกันทายลักษณะนามของคำนามที่มักใช้ผิด เช่น ระนาด (ราง), ซลุ่ม, เลื่อย (ป็น), เห (ปาก) ฯลฯ ฝ่ายใดทายได้ถูกมากกว่าก็ชนะไป
2. แบ่งเป็น 2 ฝ่าย แข่งกันหาคำลักษณะนามให้ได้มากที่สุด ฝ่ายใดจนก็แพ้ไป
3. ใช้คำลักษณะนามต่อไปนี้แต่งประโยคให้ได้ความและถูกต้อง
แพรง, รวย, ล้วน, วุ่น, ชุ่ม, กลัก, แฉก, เทา, นาย, กัณฑ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

วิทยาลัยครู เชียงราย

วิชา ภาษาไทย 211 : หลักภาษาไทย ระดับป.กศ.สูง
เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย (หน่วยที่ 3)

- เนื้อหาวิชา
1. คำมูล คำประสม
  2. คำซ้อน คำซ้ำ คำคู่
  3. คำเกิดใหม่
  4. ศัพท์บัญญัติ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อจบบทเรียนนี้ นักเรียนจะทำได้ต่อไปนี้

1. บอกได้ว่าเรามีวิธีการสร้างคำอย่างไรบ้าง ในภาษาไทย
2. บอกได้ว่าเราสร้างคำประสมได้อย่างไร
3. บอกได้ว่าคำประสมนั้นมาจากคำใดประสมกัน
4. บอกความหมายของคำประสมได้
5. บอกได้ว่าคำนั้นสร้างขึ้นด้วยวิธีใด มาจากคำใด
6. บอกได้ว่าคำนั้นมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำอย่างไร และมาจากคำเดิมอย่างไร
7. บอกได้ว่าคำนั้นสร้างขึ้นใช้แทนคำภาษาต่างประเทศอย่างไร

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	คำมูล, คำประสม	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารชุดที่ 1 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. ศึกษาเอกสารชุดที่ 1 3. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกข้อแตกต่างระหว่าง คำมูลกับคำประสมได้ถูกต้อง 2. บอกได้ว่าคำประสมนั้นมาจากคำใด ประสมกัน 3. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่น้อยกว่า 90 %
2	คำซ้อน คำซ้ำ คำคู่	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารฉบับที่ 2	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเอกสารชุดที่ 2 3. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกชนิดของคำประสมได้ถูกต้อง 2. บอกได้ว่าคำประสมนั้น ๆ มาจากคำใด ประสมกัน 3. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %
3	คำเกิดใหม่ - กรอนเสียง - แวงคำผิด - อาศัยแนวเทียบผิด - เพิ่มพยางค์	1. บัตรคำสั่ง 2. เอกสารฉบับที่ 3 3. แบบฝึกหัด	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเอกสารชุดที่ 3 3. ทำแบบฝึกหัด	1. บอกได้ว่าคำเกิดใหม่นั้นมีการเปลี่ยนรูปคำอย่างไร 2. ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %

ศูนย์	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
4	ศัพท์บัญญัติ	<ol style="list-style-type: none"> บัตรคำสั่ง เอกสารชุดที่ 4 แบบฝึกหัด 	<ol style="list-style-type: none"> อ่านบัตรคำสั่ง อ่านเอกสารชุดที่ 4 ทำแบบฝึกหัด 	<ol style="list-style-type: none"> บอกได้ว่าคำไทยนั้นใช้แทนคำต่างประเทศคำใด ทำแบบฝึกหัดได้ไม่ต่ำกว่า 90 %
5 (สำรอง)	กิจกรรมเรื่อง การสร้างคำ	ปัญหาเรื่องการสร้างคำไทย	หาปัญหาเรื่องการสร้างคำ	<ol style="list-style-type: none"> นักศึกษาสนุก บอกได้ว่าคำนั้นสร้างขึ้นด้วยวิธีใดหรือมาจากคำเดิมว่าอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ที่ 1

บัตรคำสั่ง

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 1 อย่างละเอียด
2. ทำแบบฝึกหัด
3. ใช้เวลาที่ศูนย์นี้ไม่เกิน 15 นาที
4. เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 1

คำประสม

ไทยมีวิธีการสร้างคำใหม่โดยนำคำมูลหลายคำมารวมกันเกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ที่ยังมีเค้าความหมายเดิม หรือไม่มีเค้าความหมายเดิมเลยก็ได้ เช่น เบิกบาน เคืองรอน คุ้นเคย บ้านเรือน

ลักษณะการประสมคำมีดังนี้

1. นาม + นาม เช่น ขวดหมึก โรงรถ น้ำปลา ไฟฟ้า พัดลม
น้ำใจ คนงาน ลูกน้อง รถไฟ รถยนต์ หน้ามา คินแมว สวนสัตว์ กระจ่างฟาง
พอครวัว แม่บ้าน แม่ทัพ นายหน้า กลวยแขก ขนมหจีน เรือหนอ เสือป่า
ไม้เท้า ฯลฯ
2. นาม + กริยา เช่น ยากาย หอพัก เรือนพัก หอนอน ไม้สอย
เรือบิน กลวยมิ่ง หมอกคู่ โรงพัก โรงเรียน แมวมอง เรือรบ ข้าวตาก ถั่วตัด
ข้าวหลาม ข้าวต้มมัด ปากกาหมึกซึม
3. นาม + วิเศษณ์ เช่น ปอดขวม ใจง่าย ม้ามืด น้ำแข็ง ข้าวสวย
ปลาเค็ม น้ำหวาน ใจเสีย หัวหอม รถควน แกงจืด ยาคำ ปลาเนื้ออ่อน
หมูหวาน แกงเขียวหวาน
4. กริยา + กริยา เช่น คนควา หอหมก รวบรวม แก้ไข โต้แย้ง
ตีพิมพ์ รอยกรอง วากลาว แนะนำ คูแฉ ออนเพลี่ย
5. นาม + บุพบท เช่น เบี้ยล่าง คนกลาง วงใน คนนอก ภาคใต้
ของกลาง ละครนอก บ้านนอก
6. กริยา + นาม เช่น ตายใจ เสียใจ ตั้งใจ เดินตลาด
7. วิเศษณ์ + วิเศษณ์ เช่น หวานเย็น เขียวหวาน ใหญ่โต
เขียว ๆ แกง ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ

8. ใช้คำไทยกับคำต่างประเทศประสมกัน เช่น นาคำ (ช.) นาปรัง (ช.) นมมวย (ส.) พวงหรีด (อ.) เหยือกน้ำ (อ.) ผ้ามวย (จ.) ขนมปัง (ฝ.)

คำประสม มีหลายชนิด คือ

1. คำประสมที่ยืมมาจากข้อความยาว ๆ เช่น ชาวสวน (ผู้ชำนาญในการทำสวน) ชาววัง (ผู้ที่อาศัยอยู่ในวัง) ช่างเขียน ช่างปั้น นักเรียน นักร้อง นักเขียน หมอพื้น

2. คำประสมที่เกิดจากการซ้ำคำเดิม บางตำราเรียกว่าคำซ้ำ เช่น สูง ๆ ต่ำ ๆ เขียว ๆ แดง ๆ ลูก ๆ หลาน ๆ เด็ก ๆ

3. คำประสมที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกันประสมกัน เช่น ใหญ่โต สวยงาม ดูแล เล็กน้อย นุ่มนวล ถ้อยคำ ทรัพย์สิน อิทธิฤทธิ์ บางตำราเรียกคำประสมชนิดนี้ว่า คำซ้อน

4. คำประสมที่ออกเสียงต่อเนื่องกันเหมือนคำสมาส เช่น ผลไม้ กลเม็ด มูลคา ทุนทรัพย์ ราชวัง กรมท่า พลเมือง พลเรือน กรมขุน

5. คำประสมที่เป็นสำนวน บางตำราเรียกว่าคำซ้อน 2 คู่ เช่น น้ำพิกน้ำแรง วานอนสอนงาย بابอคอกแกก ชีชามาครอก ติดสอยห้อยตาม บุญหนัก-ศักดิ์ใหญ่ ลูกข่างยามคี่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในรั้วในวัง คาหนังคาเขา เข้อกเข้ใจ คู่วัวคว่เมีย ตอกชกหัว มีร์สมิชาติ กำลังกินกำลังนอน อยู่กับเหยาเผ่ากับเรือน คนละไม้คนละมือ

ขอสังเกต คำประสมกับวลีมีลักษณะใกล้เคียงกัน คำประสมทุกคำถือเป็นวลี แต่วลีบางวลีไม่ใช่คำประสม เช่น ซาเหลือเกิน ในหม้อทองเหลือง สวยอะไรอย่างนั้น

แบบฝึกหัดประจำหน่วยที่ 1 (หน่วยที่ 3)

คำต่อไปนี้เป็นคำประสมหรือไม่ ให้ตอบในกระดาษคำตอบ

1. แมวมอง	2. แมคา
3. ทากดอง	4. จานฉี่
5. นกหลายตัว	6. หนูนา
7. ตะครบ	8. นักบวช
9. ตะกั่ว	10. ผ้าตัดเสื้อ
11. น้ำตก (ชื่ออาหาร)	12. สัตว์น้ำ
13. ขโมย	14. ยุงกัดเจ็บ
15. แงงเขียวหวาน	

จงหาคำมารวมกับคำต่อไปนี้ ให้ได้เป็นคำประสม (ตอบในกระดาษคำตอบ)

16. แม่.....	17. แม่.....
18. นัก.....	19. นัก.....
20. ....ใน	21. .... ใน
22. ช่าง.....	23. ช่าง.....
24. นาย.....	25. นาย.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ 2

บัตรคำสั่ง

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 2 อย่างละเอียด
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
3. ใช้เวลาที่ศูนย์นี้ไม่เกิน 15 นาที
4. เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 2

คำซ้อน

คือคำที่สร้างขึ้นโดยการนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกันมาประสมกัน บางคำอาจถือเป็นคำประสมชนิดหนึ่งด้วย คำซ้อนมีหลายลักษณะ คือ

1. คำซ้อนที่เกิดจากคำไทยประสมกันเอง เช่น เสื่อสาคร อ้วนพี ว่องไว เสาะหา เทียบโต ทัดสิน ฝึกเคือง เดียวกาย ออกทน เข็ดหลาบ จดจำ ครอบา เจ็บไข้ ใหญ่โต

2. คำซ้อนที่เกิดจากคำไทยกับคำที่มาจากต่างประเทศประสมกัน เช่น ฉับไว (ฉับ-เขมร) สร้างสรรค์ (สรรค์-สันสกฤต) ละเอียคลอ (ลอ-เขมร) เย็นเจี๊ยบ (เจี๊ยบ-จีน) ทรัพย์สิน (ทรัพย์-สันสกฤต) ซากศพ (ศพ-สันสกฤต) ถนนหนทาง (ถนน-เขมร)

3. คำซ้อนที่เกิดจากภาษาต่างประเทศประสมกัน เช่น คชสาร อิทธิฤทธิ์ ทรัพย์สมบัติ ชลสินธุ์ รูปภาพ รูปพรรณ ยานพาหนะ เสี่ยงอาหาร

4. คำซ้อน 2 คู่ หรือ 6 คำ มักใช้เป็นสำนวน มีความหมายอุปมาอุปไมย เช่น นับหน้าถือตา เข็ดหน้าชู้ตา รุจักมักจี่ ลูกเล็กเด็กแดง ผิดหูผิดตา ไปดามาไหว วานอนสอนาย วิวาอาวราม ถือคึดใจ ติดอกคึดใจ มีรสมิชาติ คุนบานคูเมือง ลมลูกศรลูกหลาน มีคิมิร้าย ลูกหิษยลูกหา ออกหลับออกนอน ออกตาหลับขับตานอน ชิงกีกราชาก็แรง

คำซ้ำ

เป็นคำที่สร้างขึ้นโดยการนำคำเดิมมาเขียนซ้ำกันโดยใช้ไม่มกแทนคำหลัง ทั้งนี้ เพื่อต้องการเน้นหรือลดน้ำหนักความหมายของคำนั้น ๆ บางคำอาจถือเป็นคำประสมลักษณะหนึ่ง คำซ้ำมีหลายลักษณะ ดังนี้

1. คำซ้ำเสียงเสียงธรรมชาติ เช่น ครั้น ๆ โครม ๆ กาบ ๆ
เจยก ๆ
2. คำซ้ำที่บอกพหูพจน์ เช่น เด็ก ๆ ลูก ๆ หลาน ๆ เพื่อน ๆ
หมู่ ๆ รอย ๆ
3. คำซ้ำที่แยกจำนวน เช่น เป็นแถว ๆ ชั้น ๆ คน ๆ เดือน ๆ
4. คำซ้ำที่เน้นความหมาย เช่น เร็ว ๆ คี ๆ นาน ๆ มาก ๆ
คืด คืด โต้โต้ คำคำ ยาวยาว เกลียดเกลียด

คำซ้ำเหล่านี้เราอาจใช้ซ้อนกัน 2 คู่ก็ได้ แต่คำที่นำมาใช้ซ้อนกันมักเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น สวย ๆ งาม ๆ เรา ๆ ท่าน ๆ คี ๆ ชั่ว ๆ
หนุ่ม ๆ สาว ๆ อาน ๆ เขียน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ไป ๆ มา ๆ

คำคู่

บางตำราเรียกว่า คำซ้อนเพื่อเสียง ก็คือคำที่เกิดจากการนำคำที่มีเสียงสระใกล้เคียงกัน มีพยัญชนะต้นหรือตัวสะกดเหมือนกัน หรือประสมกับสระเดียวกัน แต่ละคำอาจไม่มีความหมาย หรือมีความหมายเพียงคำเดียว แต่เมื่อเป็นคำใหม่จะมีความหมายชัดเจน คำประเภทนี้ใช้ในภาษาไทยมาก เช่น วอแวน จอแจ อ้อแอ้ มอมแมม ซอกแซก ออกแอด อ่อนแอ้น ปอดแปด รอนแรม ยอกย้อน กรอบแกรบ โชเซ โมเม โยเย โยเย โอเอ โอเอ โไลไล โทงเตง โยโย โยโย ยุยุย จูจี จูจี สู้สู้ บู้บู้ ดึงดึง หมุงหมิง นุ่มน่ม หุกหุก จุกจิก แรนแรน อ๊กอั้น ชุกชุม ลูกกลน ปนเป ชุมชาม รุมราม งุงงาน จุนงาน เจียบเจียบ อ่างวาง กาวราว ลอนลอน เกกะเก โอนเอน โงนงน หยมหยม โหรงเหรง เบียงบาย คึงตั้ง ชิ่งชิ่ง ปิ่งปิ่ง คลุกคลี่ คลุ่มคลั่ง กระจุกกระจาย กระจุมกระจิม ตะบิดตะบอย กระจากกระจ่าง ตะเกียกตะกาย กระจ่างกระจ่าง

แบบฝึกหัดประจำหน่วยที่ 2

ตอนที่ 1

คำต่อไปนี้ เป็นคำประสมชนิดใด
(คำซ้อน คำซ้ำ หรือ คำคู่)

1. เสาะหา	6. ชื่นอกชื่นใจ
2. หยมหยม	7. กระจุกกระจาย
3. วัควาอาราม	8. ใหญ่โต
4. เกลี่ยคเกลี่ยค	9. รอรอรอ
5. เปรี้ยง ๆ	10. แร่นแค้น

ตอนที่ 2

จงหาคำมาเติมในช่องว่างให้ได้ความ

11. ....หน้า .....ตา	16. ....รู้ .....เห็น
12. ....หน้า .....ตา	17. เห็น..... เห็น.....
13. จับ..... ถือ.....	18. อาบ..... อาบ.....
14. จับ..... จับ.....	19. ....อก .....ใจ
15. เป็น..... เป็น.....	20. ....อก .....ใจ

ศูนย์ที่ 3

บัตรคำสั่ง

-----

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 3 อย่างละเอียด
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
3. ใช้เวลาศูนย์นี้ไม่เกิน 15 นาที
4. เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 3

คำเกิดใหม่

ไทยมีการสร้างคำใหม่อย่างหนึ่ง คือเปลี่ยนรูปคำเดิม จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การเปลี่ยนรูปคำนี้มีหลายประการ คือ

1. คำกร่อน

เกิดจากคำประสมเดิม เมื่อใช้ไปนาน ๆ พยางค์หน้าเสียงกร่อนไป เช่น

ยิบยิบ	- ยะยิบ	วิ้ววิ้ว	- วะวิ้ว	ครึ้นกรึ้น	- ตะครึ้น
หมากม่วง	- มะม่วง	หมากขาม	- มะขาม	หมากคา	- มะคา
ตนขบ	- ตะขบ	ตนไคร	- ตะไคร	ทัวเข็บ	- ตะเข็บ
ทาวัน	- ตะวัน	ตาปู	- ตะปู	สาวโก	- สะโก
สายค้อ	- ตะค้อ	สายคิง	- ตะคิง	ฉั่นฉั่น	- ฉะฉั่น
อันหนึ่ง	- อนึ่ง	อย่างไร	- ยังไง		

2. การเพิ่มพยางค์

เป็นการเพิ่มพยางค์หน้าโดยเลียนแบบการสร้างคำในภาษาเขมร เช่น

ควร	- บังควร, สมควร	ชิด	- ประชิด
เคี้ยว	- ประเคี้ยว	จุ	- ประจุ
ทวง	- ประทวง	โคด	- กระจโคด
ท่า	- กระจท่า	จวบ	- กระจจวบ
คี	- กระจคี	คน	- กระจคน
ราย	- กระจราย		

บางตำราเรียกวิธีการนี้ว่า การเติมอุปสรรคเพิ่ม

3. แบ่งพยางค์ผิด

มักเป็นคำที่พยางค์หน้ามี "ก" สะกด ซึ่งเรานิยมออกเสียงด้วย เช่น
 หกหล่ม - หก-กะ-หล่ม จึงออกเสียง "ก" ทุกคำ เช่น นกกะจิบ นกกะจอก ผักกะเฉด
 ผักกะดั่ง ลูกกะค่อม ลูกกะดิก จุกกะจิก โทกกะตาก โฉลกกะแฉลก

ต่อมาเพิ่ม "ร" เป็น "กระ" บาง คำหลายพยางค์ที่เห็นว่าเสียงไม่เพราะ
 ก็เพิ่มพยางค์หน้าให้เหมือนพยางค์ที่สาม เช่น กะลูกกะดิก กะโทกกะทาก กะโฉลก-
กะแฉลก เพื่อไม่ให้ออกเสียงคองกัน

4. อาศัยแนวเทียบผิด

คำบางคำไม่มี "ก" สะกด ก็เขียนแบบคำอื่นเติม "กะ" ลงไป อ้างว่า
 เพื่อความสะดวกในการออกเสียงและเพื่อความไพเราะ เช่น กะค้ำกะต้าง กะตุงกะตั้ง
 กะตองกะแตง กะมิกกะเมียน

บางที่เติมคำอื่นเช่น "อิ" อิโหนอิเหน อิหลักอิเหลื่อ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดประจำสัปดาห์ที่ 3 หน่วยที่ 3

คำสั่ง ให้ตอบในกระดาษคำตอบที่แจกให้ทุกข้อ ไม่ตอบลงในกระดาษแผ่นนี้ โดยใช้
ตัวเลือกต่อไปนี้

ก. คำกรอน	ข. การเพิ่มพยางค์
ค. แบ่งพยางค์ผิด	ง. อาศัยแนวเทียบผิด

คำตอบต่อไปนี้สร้างขึ้นด้วยวิธีใด

1. ดาวโภ - สะโภ
2. จู - ประจุ
3. อย่างนี้ - ยั่งงี้
4. กอบ - ประกอบ
5. ตุงตั้ง - กระตุงกระตั้ง
6. โทกตก - กระโทกกระตก
7. คน - ระคน
8. นกเต็น - นกคะเต็น
9. ฝึกเจด - ฝึกคะเจด
10. โทन्हน - อีโหนอเหน
11. ทำ - กระทำ
12. ควร - สมควร
13. ทัพไกร - ทะไกร
14. ทัพ - ทะภู
15. คำคาง - กระคำกระคาง

ศูนย์ 4

บัตรคำสั่ง

1. ศึกษาเอกสารชุดที่ 4 อย่างละเอียด
2. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์
3. ใช้เวลาที่ศูนย์นี้ไม่เกิน 15 นาที
4. เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารชุดที่ 4

ศัพท์บัญญัติ

การติดต่อสัมพันธ์กับต่างชาติย่อมทำให้เกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางด้านภาษา ในระยะแรกเมื่อเรายังหาคำภาษาไทยมาใช้แทนภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ไม่ได้ เราก็รับเอาคำในภาษานั้น ๆ มาใช้ทับศัพท์ไปก่อน เรียกว่า คำทับศัพท์ ต่อมาจึงคิดหาคำไทยใช้แทนให้เหมาะเจาะ เราเรียกวิธีการสร้างคำใหม่ด้วยวิธีการนี้ว่า การบัญญัติศัพท์ และเรียกคำใหม่ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการนี้ว่า ศัพท์บัญญัติ ศัพท์บัญญัติที่มีใช้อยู่ส่วนมากเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัติที่เกิดขึ้นใหม่อาจเป็นคำไทยประสมกัน หรือเป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอื่นมารวมกันก็ได้ เช่น ไฟฟ้า จดหมาย เครื่องมือ วิศวกรรม พหุติกรรม

ศัพท์บัญญัติมี 2 ประเภท คือ

1. ศัพท์บัญญัติที่ใช้อย่างทั่วไป ได้แก่ศัพท์ที่คิดขึ้นแล้วได้รับความนิยมใช้กันทั่วไป ใช้กันเสมอ ๆ ติดปากคน เช่น โทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์ จักรยาน จักรยานยนต์ วิศวกร เกษตรกร เครื่องบันทึกเสียง เครื่องปรับอากาศ รถปรับอากาศ ประชากร สัญญลักษณ์ สัมมนา บริการ เครื่องจักร ระบบ คำนิยม สมมุติฐาน สื่อมวลชน ฯลฯ
2. ศัพท์บัญญัติทางวิชาการ เป็นศัพท์ที่คิดขึ้นใช้สำหรับคนแต่ละหมู่แต่ละกลุ่ม เพื่อความสะดวก ความเข้าใจ ความรวดเร็ว เช่น ศัพท์แพทย์ ศัพท์ช่าง ศัพท์การศึกษา ศัพท์ทหาร เป็นต้น

การบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้ขึ้นทำให้เรามีคำไทยใช้มากขึ้น เพื่อความสะดวก

ประมวลศัพท์บัญญัติที่น่าสนใจ (จากบัญญัติศัพท์ของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ราชบัณฑิตยสถาน)

ability	ความสามารถ	area	พื้นที่
abnormal	ผิดปกติ	assume	สมมุติ
academic	วิทยาการ	attitude	เจตคติ
academy	วิทยาการ	automatic	อัตโนมัติ
accident	อุบัติเหตุ	autonomy	อิสระภาพ
achievement	ผลสัมฤทธิ์	basic	มูลฐาน
acid	กรด	behavior	พฤติกรรม
action	การกระทำ	business	ธุรกิจ
activity	กิจกรรม	cereal	ธัญพืช
adapt	ดัดแปลง	charm	เสน่ห์
administer	บริหาร	chart	แผนภูมิ
administration	การบริหาร	check	ตรวจสอบ
administrator	ผู้บริหาร	climate	ภูมิอากาศ
adult	ผู้ใหญ่	committee	คณะกรรมการ
adolescence	วัยรุ่น	common sense	สามัญสำนึก
advise	ให้คำปรึกษา	communication	การสื่อสาร
agencies	ตัวแทน	community	ชุมชน
agriculturist	เกษตรกร	compare	เปรียบเทียบ
aim	จุดหมาย	concept	มโนภาพ
allocate	จัดสรร	conservation	การอนุรักษ์
ambiguous	กำกวม	custom	ประเพณี
applied	ประยุกต์	data	ข้อมูล
aptitude	ความถนัด (ตามธรรมชาติ)	decision	การวินิจฉัย

dedicate	อุทิศ	logic	ตรรกศาสตร์
develop	พัฒนา	machine	เครื่องกล
diagram	แผนภาพ	magic	อาถรรพณ์
discussion	การอภิปราย	mass media	สื่อมวลชน
effect	ผล	nature	ธรรมชาติ
emergency	ฉุกเฉิน	normal	ปกติ
energy	พลังงาน	observation	การสังเกต
evaluate	ประเมินค่า	outline	เค้าโครง
evaluation	การประเมินค่า	overtime	ล่วงเวลา
excite	ตื่นเต้น	personality	บุคลิกภาพ
expert	ผู้เชี่ยวชาญ	philosophy	ปรัชญา
experience	ประสบการณ์	problem	ปัญหา
fashion	สมัยนิยม	program	กำหนดการ
freedom	เสรีภาพ	product	ผลิตภัณฑ์
goal	เป้าประสงค์	public	สาธารณะ
genius	อัจฉริยะบุคคล	reaction	ปฏิกิริยา
humanity	มนุษยธรรม	reform	ปฏิรูป
hypothesis	สมมุติฐาน	review	ปฏิทัศน์
ideal	อุดมคติ	seminar	สัมมนา
idiot	โง่เง่า	similar	คล้ายคลึง
imagination	จินตนาการ	speech	สุนทรพจน์, การพูด
improve	ปรับปรุง	standard	มาตรฐาน
lecture	ปาฐกถา	symbol	สัญลักษณ์
		theory	ทฤษฎี

แบบฝึกหัดประจำสัปดาห์ที่ 4

ตอนที่ 1 ศัพท์บัญญัติต่อไปนี้มาจากคำเดิมว่าอย่างไร

1. อุบัติเหตุ	6. สมัยนิยม
2. โทรศัพท	7. ลวงเวลา
3. สัมมนา	8. พลังงาน
4. อัตโนมติ	9. ปาฐกถา
5. มาตรฐาน	10. สัญญลักษณ์

ตอนที่ 2 คำต่อไปนี้ตรงกับศัพท์บัญญัติว่าอย่างไร

11. activity
12. expert
13. imagination
14. custom
15. develop
16. behavior
17. reform
18. personality
19. aim
20. freedom

ศูนย์สำรอง

บัตรคำสั่ง

1. ทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้
2. ถ้ามีศูนย์ใดว่าง เก็บอุปกรณ์ เตรียมเปลี่ยนไปที่ศูนย์กิจกรรมนั้น

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรม

ก. ท่อสำนวนต่อไปนี้ให้ใดความ

ออกอยาก .....

เจ็บไข .....

คหมีน .....

ขาวยาก .....

ออกหลับ .....

ชิงก็รา .....

เป็นทกช .....

หนาชั้น .....

หัวลาน .....

ผอนหนัก .....

ข. คำต่อไปนี้รวมกันเข้าได้เป็นคำใดโดยบาง (จะเอาคำใดไว้หน้า, หลังก็ได้)

1. แจว, เรือ

2. หมู, หวาน

3. สราง, สรรค

4. สีน, ทรัพย์

5. หมอ, กู

ขอทดสอบเรื่องการสร้างคำ

กรุณาอย่าทำเครื่องหมายใด ๆ ลงใน

ขอทดสอบ

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ตอบในกระดาษ

คำถาม

1. ข้อใดเป็นคำมูล
  - ก. ลูก   ข. พอ
  - ค. เณร   ง. สหาย
  - จ. ถูกทุกข้อ
2. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของคำมูล
  - ก. คำที่มีในภาษาไทยแต่เดิม
  - ข. คำที่มาจากภาษาอื่น ๆ ก็ได้
  - ค. คำที่ไม่ได้ประสมกับคำอื่น
  - ง. คำที่แยกเป็นคำย่อยอีกไม่ได้
  - จ. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของคำประสม
  - ก. คำที่นำคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมารวมกัน
  - ข. คำที่สร้างขึ้นใหม่ในภาษาไทยมีความหมายใหม่
  - ค. มีความหมายคงแก่คำเดิมอยู่บ้าง
  - ง. ใช้คำไทยประสมกับคำต่างประเทศ หรือประสมกับคำไทยด้วยกันเอง
  - จ. ถูกทุกข้อ
4. คำประสมในข้อใดมีความหมายตรง
  - ก. เรือแจว   ข. หน้าม้า
  - ค. ตักใจ   ง. ปากบอน
  - จ. นกสองหัว
5. คำประสมข้อใดเกิดจาก นาม + นาม
  - ก. บ้านพัก   ข. ไฟฟ้า
  - ค. คนกลาง   ง. คุณนาย
  - จ. รอยกรอง
6. คำประสมข้อใดเกิดจาก นาม + กริยา (ใช้ตัวเลือกในข้อ 5)
  - ก. เพื่อนตาย   ข. พวงหรีด
  - ค. รถควน   ง. หอหมก
  - จ. ละครนอก
7. คำประสมข้อใดเกิดจาก นาม + วิเศษณ์
  - ก. เพื่อนตาย   ข. พวงหรีด
  - ค. รถควน   ง. หอหมก
  - จ. ละครนอก
8. คำประสมข้อใดเกิดจาก นาม + บุพบท (ใช้ตัวเลือกในข้อ 7)
  - ก. เพื่อนตาย   ข. พวงหรีด
  - ค. รถควน   ง. หอหมก
  - จ. ละครนอก
9. คำประสมข้อใดเกิดจาก กริยา + กริยา (ใช้ตัวเลือกในข้อ 7)
  - ก. เพื่อนตาย   ข. พวงหรีด
  - ค. รถควน   ง. หอหมก
  - จ. ละครนอก
10. คำประสมข้อใดเกิดจาก นาม + บุพบท
  - ก. สวนสัตว์   ข. ไร่โทน
  - ค. เบรียวหวาน   ง. หีบเสียง
  - จ. หัวตอ

11. คำประสมข้อใดเกิดจาก
วิเศษณ์ + วิเศษณ์
(ใช้ตัวเลือกในข้อ 10)

12. คำประสมข้อใดเกิดจาก
กริยา + นาม
(ใช้ตัวเลือกในข้อ 10)

13. คำประสมในข้อใดใช้คำไทยประสม
กันเอง
ก. เคี้ยวครอน   ข. สร้างสรรค์
ค. พวงหรีด   ง. อิทธิฤทธิ์
จ. เก่งจีน

14. คำประสมข้อใดใช้คำต่างประเทศ
ประสมกัน (ใช้ตัวเลือกในข้อ 13)

จากข้อ 15-18 ข้อใดไม่ใช่คำประสม

15. ก. กอดจูบลูบลำ
ข. แสงหายวับไปกับตา
ค. เย็บปักถักร้อย
ง. รุจักมักคุ้น
จ. ขาวยากหมากแพง

16. ก. กำเวิบเสิบसान
ข. หลายปีคีตก
ค. ทิดสอยหอยตาม
ง. เขาเป็นคนซี้ปด
จ. โโกหกพกลม

17. ก. ไกลหูไกลตา
ข. เครื่องไม้เครื่องมือ
ค. ตามมีตามเกิด
ง. ภูเขาเมือง
จ. เขามาฝากตัวกับครู

18. ก. อยาถูกเนื้อตัวจันนา
ข. อาน้ำอาบทา
ค. วัตวาอาราม
ง. มีเหลี่ยมมีค
จ. แม่บ้านแม่เรือน

19. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของคำซ้อน
ก. มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น
ข. คำที่มีความหมายเหมือนกันมาเข้าคู่กัน
ค. มีความหมายใหม่ในเชิงอุปมา
ง. คำที่เข้าคู่กันมาจากภาษาใดก็ได้
จ. ถูกทุกข้อ

ข้อ 20-25 ข้อใดเป็นคำซ้อน

20. ก. เลื่อสาด   ข. พอต้า
ค. แมยาย   ง. โรงเรียน
จ. สายหยุด

21. ก. ลูกเสื่อ   ข. แม่น้ำ
ค. อดทน   ง. ฝี่เสื่อ
จ. ไม้เท้า

22. ก. เรือรบ   ข. ไฟฟ้า
 ค. สร้างสรรค์   ง. หลักฐาน
 จ. แซกยาม

23. ก. คนงาน   ข. เรือนหอ
 ค. นิ่งจ่อ   ง. นงลักษณ์
 จ. ยาคำ

24. ก. คับแคบ   ข. นาคำ
 ค. เรือแจว   ง. คนกลาง
 จ. ออเอ

25. ก. เสือเข็ช้   ข. คีใจ
 ค. หยาบคาย   ง. กววยแซก
 จ. หลังกา

26. ข้อใดซ้ำคำเพื่อแสดงพหุพจน์
 ก. ของกววย ๆ   ข. เรืองหมู ๆ
 ค. งู ๆ ปลา ๆ   ง. เทียง ๆ
 จ. ทลาน ๆ

27. ข้อใดซ้ำคำเพื่อบอกให้รู้ว่าทำต่อกัน
 ไปเรื่อย ๆ
 ก. เขานอน ๆ อยู่ก็ถูกจับ
 ข. หลอนยีน ๆ ก็ล้มลง
 ค. เขาพูด ๆ จนเสียงแหง
 ง. เขานิ่ง ๆ ทั้งวัน
 จ. ถูกทุกข้อ

28. ข้อใดซ้ำคำเพื่อบอกว่าทำมากที่สุด
 ก. ตกน้ำตกหา
 ข. มีเหลี่ยมมีคู
 ค. คอย คอย คอย
 ง. หัวเลี้ยวหัวต่อ
 จ. คีคอกคีคใจ

29. ข้อใดซ้ำคำแล้วความหมายหย่อนกว่าเดิม
 ก. เบา ๆ   ข. เดิน ๆ
 ค. เร็ว ๆ   ง. สาว ๆ
 จ. ถูกทุกข้อ

ข้อ 30-31 ข้อใดเป็นคำซ้ำ

30. ก. โยเย
 ข. โอเอ
 ค. นุ่มนึ่ม
 ง. กรมกรึม
 จ. บอย บอย

31. ก. กระเสาะกระแสะ
 ข. กระรองกระแ่ง
 ค. ทะเลอทะเลา
 ง. นอนนอนนอน
 จ. ถูกทุกข้อ

32. ข้อใดเป็นคำคุณ

ก. ออแอ

ข. ยะยี้ม

ค. วิกวิก

ง. ใจ ใจ

จ. ถูกทุกข้อ

33. ข้อใดเป็นคำคุณ

ก. วั้ววั้ว

ข. ฉะฉาน

ค. รุกฤษฎ

ง. จะใจ

จ. ถูกทุกข้อ

34. ข้อใดเป็นคำคุณ

ก. โดเค

ข. ทักทาย

ค. บบบ

ง. อ้าอาย

จ. ถูกทุกคำ

35. ข้อใดเป็นคำคุณ

ก. แถว ๆ

ข. หมอพัน

ค. วัควา

ง. คชสาร

จ. หลุกลุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อทดสอบเรื่องชนิดของคำ

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด

ก. สามานยนาม

ข. วิสามานยนาม

ค. สมุหนาม

ง. อาการนาม

จ. ลักษณะนาม

1. หนังสือวางอยู่บนโต๊ะ
2. คุณควรไปแถววังบูรพา
3. สมาคมสตรีไทยจัดแสดงผลงานใน
รอบปีนี้ใหญ่โต
4. สม^๓โณผลละ 3 บาท
5. บ้านเมืองมีชื่อมีแป
6. เสื้อลายเมฆขึ้นคนไม้เกง
7. ความรักทำให้คนตาบอด
8. ปีหนึ่งมี 12 เดือน
9. รัฐบาลแถลงนโยบายแล้ว
10. การกินการอยู่ใครไม่สุพ

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด

ก. บุรุษสรรพนาม

ข. ประพันธสรรพนาม

ค. วิภาคสรรพนาม

ง. ปจฉาสรรพนาม

จ. อนิยมสรรพนาม

11. ประเทศซึ่งกำลังพัฒนาต้องใช้เงินมาก
12. เขาไม่เห็นใครในสวน
13. เขารังเกียดพวกเรที่ยากจน
14. พี่น้องแย่งขนมกันซุกมุน
15. ใครยืนอยู่ที่นั้น
16. ฉันชอบเด็กที่พูดเพราะ
17. ใครทำดียอมได้ดี
18. เขาทำคังที่เธอบอกทุกประการ
19. แม่ทำอะไรคะ
20. ชาวนาทางเกี่ยวข้าวในนา
21. นักกีฬากำลังวิ่งในสนาม
22. ฉันชอบร้องเพลง
23. เธอกลายที่ชายมาก
24. สะสมแสตมป์เป็นงานอดิเรก
25. ประตุเปิดแล้ว
26. เขาเปิดประตุ
27. น้องร้องเพลงเพราะ
28. เขาเป็นเพื่อนฉัน
29. น้องทำการบ้านอยู่
30. น้องทำการบ้านอยู่

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำประเภทใด

- ก. ลักษณะวิเศษณ์
- ข. กาลวิเศษณ์
- ค. สถานที่วิเศษณ์
- ง. ประมาณวิเศษณ์
- จ. ประพันธวิเศษณ์

31. ฉันนั่งริม
32. เด็กคนนั้นฉลาดอย่างที่เราคาดไม่ถึง
33. เธอยิ้มหวานให้ฉัน
34. เขากินจุกว่าฉัน
35. ดวงอาทิตย์ขึ้นตอนเช้าตรู่

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำประเภทใด

- ก. อนิยมวิเศษณ์
- ข. นิยมวิเศษณ์
- ค. ปฤจฉาวิเศษณ์
- ง. ประติชญาวิเศษณ์
- จ. ประติเสธวิเศษณ์

36. เขาทำเอง
37. คนนั้นนอนหมดแล้ว
38. เขาไม่อยากไปต่างจังหวัด

39. นักร้องคนไหนได้รับรางวัลจะ

40. มันนี้หนอยซีจะ

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำประเภทใด

- ก. คำบุพบท
- ข. คำสันธาน
- ค. คำอุทาน
- ง. คำวิเศษณ์
- จ. คำสรรพนาม

41. ในส่วนมีดอกไม้หลายสี
42. มันน้อยลอยอยู่กลางบึง
43. โอย ช่วย ช่วย
44. ฝนตกตั้งแต่เช้า
45. แม่คาทะเลาะกัน
46. เขาวิ่งเร็วราวกับลมพัด
47. เขาถูกดูเพราะเธอฟังครู
48. เขาถูกดูเพราะฉัน
49. ครูให้รางวัลแก่เขา
50. ฉันรักคนแก่

ประวัติผู้เขียน

นางรสสุคนธ์ อนุกุล เกิดเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2492 ที่จังหวัด นครปฐม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ใ้คุณวุฒิ การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2513

ปัจจุบันเป็นอาจารย์ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเชียงใหม่

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย